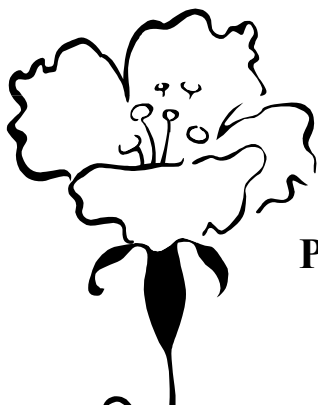

PEDAGÓGUSOK LAPJA

57. ÉVFOLYAM 6-7. SZÁM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2001. JÚNIUS 11.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

PEDAGÓGUSNAPRA

SÍK SÁNDOR

Örökösök

Az iskolaház folyosója sarkán
Zsibongva, fűgén, tavaszias tarkán
Mennek előttem a fiatalok,
A lépcsőfokot hármával ugorván.

Köszönnek, annak rendje-módjaképpen:
Tudják, ki vagyok, hisz ott lóg a képem
Valahol egy falon a folyosón
Régvolt tanárok képei körében.

Amint egyik-másikkal összenézek,
Elnehezülnek vállamon az évek,
Olyan avultnak érzem magam,
Mint egy elszürkült történelmi képet.

De én kilépek rozsdás keretemből
S szürkült kezemmel, nem szürkült szívemből
Áldást intek a sietők után,
Atyai áldást, – a történelemből.

Meghalljátok-e a múltbeli áldást,
Kik a holnaptól várjátok a váltást?
Mindegy, megfogam, hallatlan is, érzem,
A nagyapai Istenhez-kiáltás.

Dús örökséget nem adhat apátok:
Csak ami voltam, azt hagyom reátok,
De hogyha (Isten adja!) megfogam,
Boldog lesz tőle késő unokátok.

Csak ami vagyok: azt, hogy szépen éltem,
Igaztól, jótól, széptől sose féltem,
De ami nem szép, ami nem igaz,
Ami nem is jó, azt is, most is, értem.

Megértem azt is, aki nem ért engem,
Tudok ölelni múltat a jelenben.
És akarom ölelni a jövőt,
S szolgálatára magamat jelentem.

Szolgálatára embernek, világnak,
Nagy Istenemnek, kicsike hazámnak,
Vén magam helyett, örökösökül
Fiúk, fiaim, titeket ajánllak.

A TARTALOMBÓL:

- SZAKSZERVEZETI ÉLETÜNK ESEMÉNYEI
- MINDIG ÚJ UTAKAT KERESVE
- PEDAGÓGUSNAPI BÉRCOKOR
- SZAKSZERVEZETI ÉS ÁLLAMI KITÜNTETÉSEK
- A SZAKKÉPZÉSI HOZZÁJÁRULÁS FELHASZNÁLÁSA
- MEGYÉK ÉS RÉGIÓK MAGYARORSZÁGON
- AZ AJKAI KÓRUSTALÁLKOZÓ
- EGY MEMOÁR ÜZENETE
- PL-ÚTMUTATÓ: VÁLTOZÁSOK AZ ÚJ TANÉVBEN; A MUNKA TÖRVÉNYKÖNYVE ÉS A KJT. MÓDOSÍTÁSA

IN MEMORIAM Kosztka Antalné

Mintegy tízesztendőnyi súlyos, hősiesen viselt betegség után életének 91. évében elhunyt *Kosztka Antalné* nyugalmazott gimnáziumi tanár.

Kecskeméten született gazdacsalád gyermekeként. A zsendi tudományegyetemen szerzett matematika-fizika szakos tanári oklevelet. A fővárosban több iskolában tanított, végül a Kossuth Zsuzsa Gimnáziumba került, és innen igazgatóhelyettesként ment nyugdíjba 1986-ban. Nagyon becsülték kollégái és tanítványai, ez utóbbiak közt számos kítűnő matematikus meg jogász.

A Pedagógusok Szakszervezetének tevékeny tagja volt: évtizedeken át dolgozott gazdasági felelősként az V. kerületi bizottságban. Pályája során számos kitüntetésben részesült. Kerülete nyugdíjastagozata mindvégig támogatta, segítette. Végtesztességén – a Farkasréti temetőben – szakszervezetünk nevében Zombory Miklósné, a főváros és az V. kerület nyugdíjastagozatának vezetője méltatta példamutató életművét.

Most örök pihenőre tért, de halhatatlanul ott fénylik hozzártatózói, unokái és dédunokái szívében, és mindazokéban, akik gazdagságának szellemi örökösei lehettek.

Mély részvétellel ...

Szomorú szívvel olvastuk a Népszabadság május 16-i számában, hogy dr. Salamon Zoltán, a neveléstudomány kandidátusa, az ELTE TTK volt tanszékvezetője 67 éves korában, hosszú betegség után elhunyt. Egykori egyetemi tanítványai máig ható útravalót kaptak tőle az életre nevelő pedagógiából, a tanári hivatás erkölcséből. Azt is tapasztalhatták, hogy milyen szolidaritással megáldott közösségi ember, aki a mi szakszervezetünk munkatársaként határozottan képviselte a munkaterületén dolgozók érdekeit.

Élete virágkorában érte az agyvérzés, amely bénultán, magatehetetlen csaknem húsz éven át ágyhoz kötötte. Most az irgalmas elmúlás megszabadította a szenvedés bilincseitől.

Nekünk, régi szakszervezeti munkatársaknak mintegy hozzátartozónk is volt, hiszen felesége, a kedves, mosolygó Edit asszony vezette évtizedeken át központunk kulturális osztályát, immár történelmi rangot adva értő és lelkes tevékenységével a szakszervezeti kórus-, művészeti és sportmozgalomnak. Szeretett munkatársunknak – valamint fiának, unokájának – mindannyiunk együttérző részvétét fejezzük ki, azzal az óhajjal, hogy – amíg sorsunk engedi – találkozassunk nyugdíjas-összejöveteleinken nyugtató, a fájdalomokat szívébe rejtő derűjével.

–i–s

DRÁMAPEDAGÓGIA SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉS BUDAPESTEN A MARCZIBÁNYI TÉREN

A Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Kara 2001 szeptemberében drámapedagógia szakirányú továbbképzési szakot indít Budapesten kihelyezett formában, a Marczibányi Téri Művelődési Központban.

A képzési idő 4 félév 536 óra – levelező tagozat. A kiegészítő képzésre felsőfokú pedagógusi diplomával lehet jelentkezni. A képzés költsége 75.000,- Ft/félév. Jelentkezési határidő: 2001. június 21.

Cím: 1022 Budapest, Marczibányi tér 5/a. Név: *Juszcák Zsuzsa*. Telefon: 438-1027; 212-4885.

Tartalmas vakációt!

Értesítjük tisztelt olvasóinkat, hogy lapunk legközelebbi, összevont száma a nyári szünetet követően, szeptember elején jelenik meg.

Az osztályok falitábláin immár teljessé vált az annyira vágyott szünidő ősi megnevezése: vakáció. A tanulók zsiromlását csönd váltja fel, vagy – számos iskolában – a tatarozás zaja. A tanári szobák is kiürülnek. Kollégáink – ki-ki nyári programja szerint – táboroztatnak, tanfolyamokon vesznek részt, és – remélhetően – üdülnek, pihennek is. S ha majd megszólal az új tanév kezdetét jelző csengő, megújult erővel fognak hozzá az oktatáshoz-neveléshez.

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Föltétlenül szükséges, hogy lapunkat minden helyi intézményben késlekedés nélkül megkapja a PSZ-alapszervezet titkára. Az ő felelőssége pedig abban rejlik, hogy egyrészt maga gondosan elolvassa és számonként gyűjtse a lapot, másrészt igyekezzék azt minél több kollégával megismertetni. Tehát szinte mozgalmi parancsként szól mindegyikünknek: *"Olvasd és add tovább"*, illetve hívd fel a figyelmet rá! A fontosabbnak, érdekesnek ítélt anyagokat másold le, és helyezd el a tanári hirdetőtábláján."

Természetesen a Pedagógusok Lapjához *előfizetéssel* is hozzá lehet jutni. Ebben az esetben közvetlenül az előfizető címére postázzuk.

Az évi előfizetési ár 2001. évre is változatlanul 3.000 forint, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig - megrendelő levelük alapján - csekket postázzunk. Csak a befizetés megérkezését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a *hirdetéseket* a következő, változatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 80.000 forint, fél oldalas 40.000, negyed oldalas 20.000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 40 forint. Minden egyes díjtételt 25 százalékos áfa terhel.

HIRDETÉS

A Rolling-Ton Bt. vállalja iskolai célra fejlesztett hangosító berendezés szállítását, telepítését, programozható dallamcsengető órával, riasztó funkcióval, iskolarádió lehetőséggel. Vállaljuk régi hang- és videóberendezések, nyelvi laboratóriumok, nagyothallók oktató berendezésének javítását, karbantartását, valamint kül- és beltéri rendezvények eseti hangosítását. Tel/fax: 344-6694, 06/20/9218-041.

Tizenhatodik alkalommal. A Tradíció Alapítvány és a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége szervezésében augusztus 5. és 12. közt ismét megrendezik Lajosmizsén a *Csutorás nemzetközi népzenei és néptáncbort*, valamint az *alap- és emelt szintű népdalkör- és zenekar-vezetői tanfolyamot*. Gazdag program, kiváló előadók és szakmai irányítók! A tábor költsége teljes ellátással (szállás és napi háromszori étkezés): 16.000 Ft/fő, a tanfolyamé pedig 20.000 Ft/fő. A táborra előképzettség és korhatár nélkül, a zenekar-vezetői tanfolyamra 16 éves kortól lehet jelentkezni július 10-ig. Levélben: Tradíció Stúdió, 1024 Bp., Keleti Károly u. 8., tel.: 06-1-315-1322.

Az Agárdi Viking Üdülésszövetkezetben szeptember 19-től 2 hetes üdülési jog, 2 szobás lakrészben átadó (3000,- Ft/nap/lakrész, 5 főig bezárólag). Tel. (este): 06-1-203-3536.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Felelős szerkesztő: **Árok Antal**

Olvasószerkesztő: **dr. Fényi András**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Béczi Erika**

Szerkesztőség:

1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10.

Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedagogusok@psz.datanet.hu

Felelős kiadó: **Borbáth Gábor** főtákar

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete

Évi előfizetési díj: 3.000,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

Az Országos Vezetőség 2001. május 21-i konzultációján a Munka törvénykönyve és a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény módosításáról *dr. Selmeciné dr. Csordás Mária*, az országos iroda jogtanácsosa tájékoztatta a testület tagjait. Elsősorban azokkal a részletekkel foglalkoztak, amelyeket a nevelési-oktatási intézményekben alkalmaznak. (Lapunk útmutató mellékletében ezekről a változásokról és más, aktuális kérdésekről szólunk bővebben.) Az országos vezetés beszámolót hallgatott meg az érdekegyeztetési tárgyalások aktuális ügyeiről, illetve vitát folytatott néhány, a PSZ működésével, időszaki tennivalóival összefüggő kérdéssel. Végül a regionális szervezetek létrehozásával kapcsolatos feladatok megbeszélésére került sor. 2001. június 30-ig az érintett területi PSZ-szervezeteknek el kell fogadni a regionális működési szabályzatukat, illetve meg kell választani a PSZ regionális vezetőjét.

Az Országos Vezetőség 2001. június 11-i ülésének vendége volt *Pokorni Zoltán* távozó oktatási miniszter, illetve *Pálinkás József*, az OM politikai államtitkára, aki július folyamán átveszi a miniszteri tisztséget. A vendégeket a testület nevében *Borbáth Gábor* főtitkár köszöntötte, aki mindenekelőtt az oktatási tárca és a PSZ sokrétű együttműködését emelte ki, s ebben a miniszter meghatározó szerepét. Szólt a pedagóguséletpálya-program területén megkezdett munkálatokról, s az ágazat néhány feszítő gondjáról, így a felzárkóztatás lassú és ellentmondásos voltáról, a nem pedagógus közalkalmazottak rossz helyzetéről, a közalkalmazotti bértábla arányosítása nélkül megemelt minimálbér okozta feszültségekről.

A főtitkár az eredményes együttműködés elismeréseként az Eötvös József-emlékplakett új változatát nyújtotta át a miniszternek.

Pokorni Zoltán is méltatta a közös munka eredményeit, amelyek között egyaránt voltak kisebbek és jelentősebbek. Mindezért köszönet illeti a Pedagógusok Szakszervezetét is – hangoztatta. – Együttműködésre vagyunk ítélve, ám az asztal két oldalán ülünk, és más a miniszter és más a szakszervezeti vezető szempontja. Vitáink természetesen voltak és vannak is, hiszen ezek kapcsolatunk természetes velejárói. Ám a nézetkülönbségeket sohasem személye elleni támadásnak tekintette. Reméli, hogy pártelnökként is összeköttetésben tud maradni a PSZ-szel, bár ennek megfelelő formáját ki kell még találni. A miniszter fontosnak tartja, hogy a béremelés ügyét meggyőzően össze tudjuk kapcsolni a munkateljárással. Általános vélemény ugyanis, hogy a munka minőségének, intenzitásának szinkronban kell lennie a bérfelzárkóztatással. Ingyen semmit nem adunk, mondják a költségvetési szakemberek, iskolafenntartó önkormányzatok. Ezért a minőség mérését, a pedagógusok egyéni teljesítményének számon tartását – bár sokak számára idegen – nem kerülhetjük meg. Ez a pedagóguskarrierrel is szorosan összefügg. *Pokorni Zoltán* a pedagóguséletpálya-modell kapcsán őszintén szólt kételyeiről is, amelyekre szerinte még a szakszervezetek körében sincsenek meg a válaszok. Az oktatási ágazat, a PSZ el tudja-e fogadtatni más közalkalmazotti rétegekkel a pedagógus pozitív megkülönböztetését? A SZE-en belül mi az esély erre? Az egységes, általános szabályozásban, modellalkotásban nem. Ennek a PM-et illetően sincs sok esélye.

Pálinkás József leendő miniszter rövid bemutatkozását követően szólt a pedagóguséletpálya-modell közvélemény előtti megjelenítésének fontosságáról, „eladhatóságáról”. Általános társadalmi szemlélet ugyanis az, hogy valamit valamiért. Ha fejleszteni akarunk valamit, ez csak akkor sikerülhet, ha van tartalma és fedezete. Az egyik legfontosabb feladatának tekinti a pedagóguséletpálya-modell kidolgozását. Ebben a folyamatban számít a PSZ együttműködésére, különösen az oktatásra jellemző viszonyítási arányok kidolgozásában. Nem engedhetjük meg, hogy csupán a pedagógus- és gyermeklétszám aránya legyen az egyetlen mérce az oktatásban.

Az OV néhány tagja is méltatta a miniszter tevékenységét, mindenekelőtt azt, hogy megőrizte pedagógusmentalitását. Ám sorolták a közoktatás feszítő gondjait is, amelyek mielőbbi megoldásra várnak, sürgős intézkedéseket igényelnek. *Jenei Attiláné*, a PSZ Debrecen körzeti titkára külön ajándékkal lepte meg a minisztert, emlékeztetve a múltira és figyelmeztetve a jövőre.

Az országos vezetés a miniszteri látogatás előtt és után aktuális ügyekről kapott tájékoztatást és nyilvánított véleményt. Napirenden szerepeltek a kormány–SZE–tárgyalások kérdései, a regionális feladatkörök kialakításával kapcsolatos teendők, és a SZE működésének néhány problémája.

A PSZ Titkársága ezúttal az Országgyűlés Irodaházában tárgyalta az MSZP képviselőivel. A titkárságot *Árok Antal* és *Varga László*, az MSZP-t *Jánosi György*, *Hiller István* és *Csizmár Gábor* képviselte. Közösben áttekintették a készülő választási program oktatásra vonatkozó részeit.

A PSZ a pedagóguséletpálya-programról szervezett vitaülést 2001. június 7-én. A konferencia célja az volt, hogy az érintettek áttekintsék, megvitassák azokat az elképzeléseket, amelyek a nevelési-oktatási tevékenység fokozottabb társadalmi megbecsülését, presztízsének helyreállítását segítik elő. A vitaindítót *Borbáth Gábor* főtitkár tartotta, amelynek során a PSZ kezdeményezéseit és azok fogadtatását ismertette. Majd *Varga László* érdekvédelmi titkár a bérhelyzet javításáról, a bérrendszer kérdéskörével kapcsolatos PSZ-álláspontot mutatta be. *Árok Antal* szervezéspolitikai titkár az önkéntes nyugdíjpénztári támogatások lehetőségeiről, valamint a pedagógus-bankszámla (-kártya) megteremtésére vonatkozó PSZ–MKB együttműködéséről szólt.

Az Oktatási Minisztériumot *Sió László* kabinetfőnök, leendő politikai államtitkár és *Rogán Attila* főosztályvezető képviselte. Részt vett az ülésen *Révész Mária*, az Országgyűlés Oktatási Bizottságának alelnöke, a FIDESZ képviselője, *dr. Szabó Endre*, a SZE elnöke, valamint a társszakszervezetek vezetői is. Az önkormányzati szövetségeket *Sáska Géza*, a Magyar Külkereskedelmi Bankot *Szabó Aladár* főosztályvezető képviselte. A titkárságon kívül az országos vezetés néhány tagja is részt vett a vitaülésen. *Sió László* az együttgondolkodás fontosságát hangsúlyozva ismertette az OM pedagóguskarrierre vonatkozó terveit. Véleménye szerint ugyan a szükséges források mindig korlátot jelentenek, ám egy jó életpályamodellhez könnyebb forrásokat szerezni. A pedagógus-életpálya nemcsak bérkérdés, hanem a szakmai minőség, előmenetel is fontos. A három-elemű bérrendszert kiindulásként alkalmasnak tartja a célok eléréséhez, ha növelhető lesz a minőségi bérelem hányada, s a címek, címpótlékokhoz megfelelő mértékű forrásokat rendelnek. E kérdéskörrel kapcsolatos dilemmáit is számbavette. Ezek közül néhányat sorolunk fel:

- A belépést vagy a pályán maradást ösztönözzük? Gyakornoki rendszer, magasabb kezdőbér?
- Az életkori bérletre 3 évenkénti fokai túl sűrűek és túl kis ugrásokat jelentenek. Talán szerencsésebb lenne ritkábban, nagyobb bérnövekedéssel létrehozni?
- A felnőttképzés, szakképzés, az élethosszig tartó tanulás feltételeinek biztosítása, a pedagóguskarrier szempontjából is új kihívásokat jelent.
- Új elemekkel gazdagított, 100%-os állami támogatással megvalósítható pedagógus-továbbképzésre van szükség.
- Pedagóguskártyához kapcsolható kedvezmények rendszerét kell kialakítani.
- A minőségi díjrendszer kidolgozása előrehaladott állapotban van, ami nem a csúcst, hanem a hozzáadott értéket honorálja. (Ennek vitája a közeljövőben kezdődik.)
- A szakértőség és az oktató-nevelőmunka ne váljon el egymástól. Mindkét tevékenység együtt legyen fontos és elismert.

Révész Mária utalt a miniszterelnök e tárgyban tett kijelentéseire. Majd arról beszélt, hogy a külön pedagógus-életpálya kialakításának nagyobbak az esélyei, mint az egységes közalkalmazotti modellnek. Szerinte az amúgy is felbomló közalkalmazotti bérrendszer helyett ágazati bérrendszerre van szükség, amelyben nemcsak tartani, hanem növelni is kell a megszerzett bérelőnyt. A nyugdíjrendszer átalakítása során elvi alapon rugalmas nyugdíjkorhatár kialakítására van szükség. Kifejtette véleményét a PSZ bérrendszere vonatkozó elképzeléseivel kapcsolatban is. Sikrázott a minőségi elem határozott megjelenítése mellett.

Szabó Aladár, az MKB főosztályvezetője a PSZ együttműködésével kialakított pedagógus-számlacsomaghoz kapcsolt kedvezményekről szolt, s felajánlotta a bank közreműködését további kedvező hitelkonstrukciók létrehozásában.

A viták során hozzászóltak még: *Horváth István*, a Kollégiumi Szövetség elnöke, valamint *Kajtárné Botár Borbála*, az MKSZSZ elnöke, *Molnár Péter*, a PDSZ ügyvivője, *Sáska Géza*, az önkormányzati szövetségek képviselője, *Pataki Mihály*, a PSZ intézményvezetői tagozatának elnöke is.

Végül Borbáth Gábor foglalta össze a vitát, és a konferencia szeptemberi folytatását jelentette be.

A kormány és a SZEZ képviselőinek tárgyalására 2001. június 5-én került sor. A kormány tárgyalócsoportját *Herczog László* államtitkár, a SZEZ delegációját *Borbáth Gábor* alelnök, a PSZ főtitkára vezette. A találkozó során a tavasszal aláírt megállapodás néhány alapvető kérdését tekintették át. Többek között a KIÉT helyett létrehozandó Országos Közalkalmazotti Munkaügyi Tanács (OKMT) alapszabályát, működési rendjét vitatták meg, amelyet a június végére tervezett, következő találkozón véglegesítenek. A március 9-én aláírt megállapodás szerint „az új fórum a munkáját 2001. I. félév végéig megkezdi”. Sajnálatos késlekedés, hogy az OKMT törvényi alapja még nem született meg. Valószínűleg csak ősszel kerül a parlament elé. Így a közalkalmazotti érdekegyeztető fórum tevékenysége jogi szabályozás nélkül kezdődik. (Erre nemigen volt példa. Arra inkább, hogy a jogi előírások ellenére nem működött

a KIÉT.) A tárgyaláson a közalkalmazotti bérrendszer és bérfelzárkóztatás kérdésköre is terítékre került. A szakszervezetek véleménye szerint az érdemi lépések meghatározásához szükséges a források meghatározása. Új bérrendszer kialakítása előtt világosan látni kell, vajon a kormány milyen ütemben kívánja felzárkóztatni a közszféra dolgozóinak bérét az EU átlagához. Ezért a SZEZ ennek tisztázása végett *Stumpf István* kancelláriaminiszterhez fordult. A 2001. évi inflációs korrekció ügyéről az első félévi adatok ismeretében tárgyalnak az érintettek.

Az Európai Szakszervezeti Szövetség Oktatási Bizottsága (ETUCE), és az Oktatási Internacionálé Európai Szervezete (OIE) 2001. május 28-30. között Luxemburgban tartotta együttes ülését, ahol az *OI Európai Regionális Bizottságának* ismét tagjává választották *Borbáth Gábort*, a PSZ főtitkárát. Gratulálunk a sikerhez, amely szakszervezetünk nemzetközi szinten is eredményes tevékenységének elismerését jelenti. Mindez az EU-csatlakozás küszöbén külön jelentőséggel bír, hiszen ezáltal a magyar pedagógusok, az oktatási ágazatban dolgozók európai szintű érdekképviselése közvetlenül megvalósulhat. A luxemburgi találkozón számos aktuális témát is megbeszéltek. Többek között szó volt a mindenki számára hozzáférhető minőségi közoktatásról, a pedagógusbérek és a pedagógusmobilitás összefüggéseiről, a szociális párbeszéd fontosságáról, az idegen nyelvek tanításának jelentőségéről, valamint az élethosszig tartó tanulás kérdéséről és a kelet-közép-európai térség szakszervezeti tisztségviselőinek képzéséről.

Tagozatról tagozatra

Az Intézményvezetői tagozat május 24-én tartotta meg e tanévi utolsó ülését. Erről bővebben *dr. Pataki Mihály*, a tagozat vezetője, a szolnoki Tiszparti Gimnázium igazgatója számol be.

Fő napirendi pontként a résztvevők a közoktatás aktuális kérdéseiről és a 2001/2002. tanév előkészítésével kapcsolatos feladatokról tanácskoztak. A témáról az ülés vendége, *Környei László*, az Oktatási minisztérium helyettes államtitkára szolt részletekbe menően.

A tanévet értékelve az előadó hangsúlyozta, hogy eseményekben, eredményekben gazdag volt az idei tanév. Az intézmények nagy munkát végeztek azzal, hogy felülvizsgálták és kiegészítették pedagógiai programjukat. Ennek fontos része a nevelési célkitűzések mellett a kerettantervi fejezet. A pedagógustársadalom számára ez tetemes többletfeladatot jelent, hiszen megváltozott tartalommal és óraszámokkal kell dolgozni, s bevezetni az újat a tanév kezdetekor. Ugyancsak jelentős többletmunkával jár a minőségbiztosítás, a minőségfejlesztés beindítása azon oktatási intézményekben, amelyek vállalkoztak a COMENIUS I. és II.-es modell intézményi kimunkálására! A programban 450 iskola vett részt. Az ezekben végzett munka eltérő színvonalú. Újabb pályázatokat ír ki az Oktatási Minisztérium. Lehet pályázni iskoláknak csoportosan, illetve egy-egy iskola egyedül is pályázhat. A tanévben már alkalmazott új gépi statisztikai rendszerről is szolt, melyet tovább kell finomítani. Sajnálatos tény, hogy a középiskolai felvételi rendszer nem működött igazán jól. Sok volt a hiba magában a rendszerben is, miközben országosan is csökkent a tanulói létszám. A miniszterhelyettes korrekt módon elismerte a hibákat, s megköszönte az intézmények munkáját.

A következő tanév feladatai is adóttak – folytatta a témát az előadó. – A 2001/2002-es tanév hivatalos kezdési időpontja 2001. augusztus 29. (szerda). Az iskola fenntartója az első tanítási napot 2001. szeptember 3. (hétfő) időpontra is áthelyezheti megfelelő egyeztetés után. A későbbi kezdéssel természetesen a későbbi befejezés is párosul, hiszen a 185 tanítási napnak meg kell lennie. Kihívást jelent a

kerettantervek bevezetése is, az új minőségirtalmak megvalósítása. A következő tanévben az oktatási kormányzat ki fogja dolgozni a kétszintű érettségi rendszert, melynek bevezetésére 2005-ben kerül sor. Némi módosítás várható a középiskolába történő jelentkezés rendjében is. A tartalmi munka megítélésének egyik formája az lehet, hogy minden iskolában mérési, értékelési rendszert alakítanak ki. A közoktatási teljes területét szeretnék átfogni (természettudományok, nyelvi mérés stb.). Végül kiemelte: a minisztérium a tanulmányi versenyek számát és annak támogatását is korlátozni szeretné! Túlságosan sok van belőlük az országban, s ez jelentős anyagi terhet ró az intézményekre. Külön kiemelt, a minisztérium által is támogatott tanulmányi versenyek lesznek – és nem minden versenyt segítenek központilag.

Az előadást élénk eszmecsere követte. Ezt követően *Borbáth Gábor* főtitkár főként a Pedagóguséletpálya-program és a Minőségi juttatásokkal a minőségi oktatásért című témákról beszolt, valamint a közoktatás felzárkóztatásáról szolt javaslatról.

Az ÁMK-tagozat Intézöbizottsága május 29-30-án kihelyezett ülésen vett részt Miskolcon. Első napon a városi intézmények közreműködésével műhelymunkát szerveztek „A közművelödéss stratégiaja az ÁMK-kban” címmel, *Szabó Irmának*, a NKÖM főtanácsosának és *Hortobágyiné Török Ritának*, az ÁMK Egyesület alelnökének vezetésével. Második napon a Komlóstetői Általános Iskolában a megyei ÁMK-k képviselőinek részvételével tartottak tanácskozást. Szabó Irmának – új ÁMK alapításának módját tárgyaló – előadását követően *Makár Barnabásné* városi óvodai titkár szolt a helyi érdekegyeztetés helyzetéről.

A Felnötképzési Tagozat június 7-én ülésezett. Az OM törvénytervezetét a felnötképzésről *Kiss Anna* tagozati elnök ismertette, majd részletes megbeszélés után kialakították a tagozati véleményt és a változtatási javaslatot. Végül az elnök tájékoztatót a szakiskolákban folyó felzárkóztató oktatásról.

A KÖZOKTATÁSI VEZETÖ SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉS, kiegészítve az ÉRDEKVÉDELMI-SZAKSZERVEZETI ismeretekkel

a pedagógus-munkakörökre előírt továbbképzési kötelezettség, valamint a pedagógus-szakvizsga teljesítésének legcélszerűbb, legteljesebb és legkorszerűbb ismereteket nyújtó képzési formája.

Felvételi beszélgetés, beiratkozás 2001. július 2-án és 3-án.

Jelentkezési lapok a 2001/2002-es tanévre és további információ: PSZ Országos Iroda Tel.: 06-1-322-8464

Internet: www.pedagogusok.hu; e-mail: pedagogusok@psz.datanet.hu

MINDIG ÚJ UTAKAT KERESVE

A közoktatásért, a pedagógusokért

Dr. Mezei Gyulát a pedagógusok, a PSZ-tisztségviselők körében nem kell bemutatni. Pályája, céltudatos tevékenysége, a magyar közoktatásban, a főváros oktatásirányításában betöltött szerepe korábban és napjainkban is figyelmet, elismerést érdemel. Némelyik vele egy időben dolgozó miniszterünk neve már régen feledésbe merült, ám az ő véleményére még ma is odafigyelünk.

A legutóbbi időszakban a korszerű közoktatásvezető-képzés megteremtése, a pedagógusok egyik legnépszerűbb továbbképzési formájának kialakítása fűződik nevéhez. Korábban, több mint két évtizeden keresztül a főváros közoktatásának első számú vezetőjeként dolgozott, és tevékenysége alapján tapasztalhatták budapesti kollégáink, hogy milyen a szakmailag felkészült és az oktatásügyért, a pedagógusokért felelősséget vállaló iskolafenntartás, irányítás. Főosztályvezetői megbízatását megelőzően az oktató-nevelő munkát segítő, színvonalát emelő szakfelügyelet, szaktanácsadás egyik legjobb hazai szakértőjeként, a Fővárosi Pedagógiai Intézet és gyakorlóiskolája, a „Fazekas” vezetőjeként, még előbb pedig a Pedagógusok Szakszervezete központjának tisztségviselőjeként is számon tarthatuk.

Dr. Mezei Gyula pályája az elmúlt évszázad második felét teljes egészében felöleli. Ma is aktív, sokak által nagyra értékelt tevékenysége a Budapesti Műszaki és Gazdasági Egyetem Pedagógiai Tanszékén a múltat és jelent köti össze. Tudása, sokrétű tapasztalata a XX. század mának szóló üzenetét hordozza, amelyet jó szívvel ajánlunk a XXI. század pedagógusainak figyelmébe.

– **Családunk, iskoláink, tanulmányaink, diákkorunk élményei jelentős szerepet játszanak életpályánk kiválasztásában és alakulásában. Milyen útravalót kapott, milyen ambíciót hozott otthonról, iskolából a pedagóguspályát választó fiatalember, aki első pedagógusi oklevelét 1948-ban szerezte?**

– Szegény családból származom, édesapám 10 éves koromban meghalt. Édesanyám 4 gyermekkel maradt egyedül, özvegyen, akik közül én voltam a legfiatalabb. Mivel jövedelmünk nagyon kevés volt, korán, 12 éves koromban már pénzért vállaltam tanítványokat. S végig, a gimnáziumi éveim alatt néha 5-6 tanítványom is volt, sőt, a gimnázium 6. osztályától kezdve az egyik tanárom, dr. Kardos László megtisztelt azzal, hogy internátusában mint korrepetáló „tanárt” alkalmazott. Gyermekkorom, és így iskoláskorom arra tanított meg, hogy mindig fel kell készülnöm az órákra – hiszen tanítványaimnak csak így tudtam segíteni – a gimnázium felső osztályaiban, ahol a velem egyidősek korrepetálását kellett elvégezniem és ellenőriznem a másnapra való felkészülésüket. Lényegében már ekkor megszerettem a pedagóguspályát, figyeltem a tanárokat, hogyan oktatnak, tanítanak. Élveztem, amikor azt láttam, hogy egy-egy kis tanítványom előtt megvilágosodott, amit korábban nehezen értett meg.

Ezért nem volt számomra fárasztó és nehéz, hogy diákkoromban korrepetálással, tanítással kellett eltöltenem, mert úgy éreztem, hogy ezeken keresztül szilárdul meg tudásom. A másik nagy tanulság az volt, hogy tanítványaim közül kerültek ki barátaim, akikkel a mai napig is tart kapcsolatunk, állandóan emlékezve közös diákmúltunkra. Éppen ezért bennem nagy tisztelet alakult ki diákkoromban a tanáraink iránt. Tapasztaltam felkészültségüket, akarataikat, és nagyra becsültem azt a töredést, ahogy az egyes diákokkal foglalkoztak. Nekem olyan tanáraink voltak, akik odafigyeltek minden tanulóra, hacsak jó szóval is, de figyelmeztettek, hogy min kell változtatni. Törődtek azzal is, hogyan él tanítványuk, mit csinál, mi lesz belőle. Éppen ezért bennem természetes igénnyé vált, hogy magam is tanár legyek. Olyan ember, aki segíteni akarja tanítványát; aki arra törekszik, hogy az iskola ne csak

tudást, hanem emberséget is adjon, ne csak képezzen, hanem jellemet is formáljon.

– **A fővárosi művelődésügyi főosztály vezetőjeként végzett munkáját, a budapesti nevelési-oktatási intézmények érdekében kifejtett eredményes tevékenységét kollégái nagyra értékelik. Úgy vélekednek, hogy abban az időben valóban volt gondos gazdája az iskolaügynek. Pályája e szakaszára visszagondolva milyen tapasztalatokat adna át a mai vezetőknek, mire hívná fel a mai pedagógusok figyelmét?**

– Szerettem a fővárost, szerettem Budapest művelődésügyével foglalkozni. Ezekről az évekről, amely 23 esztendő volt, külön könyvet is írtam. (Tettem, amit tettem – 1991. Szerk.) Frissen, amint befejeztem az oktatás- és művelődésügyben a munkámat és onnan nyugdíjba mentem.

Amikor 1963-ban a fővárosba kerültem, még nagyon centralizált volt az egész oktatás szervezése. Ezt tapasztaltam mint igazgató, s tapasztaltam mint kerületi művelődési osztályvezető. Egy pedagógus alkalmazása úgy történt, hogy a kerületi tanácsok személyzetisei bementek egy szinte árverésszerű eseményre, ahol a kikiáltó a Fővárosi Oktatási Osztálynak személyzetise volt, körülbelül úgy: „aki vesz két magyartanárt, annak adok egy matematika szakost is”.

Én ez ellen már akkor háborogtam, amikor a kerületben dolgoztam, s mikor a fővárosi irányításba kerültem, első teendőm volt annak megvizsgálása, hogyan lehetne ezt a centralizáltságot megszüntetni. Kezdetől fogva arra törekedtem, hogy adjuk meg az iskoláknak, a kerületi művelődési osztályoknak a tevékenységükhöz szükséges önállóságot, mert egyetlen centrumból nem lehet vezetni annyi iskolát, annyi oktatási intézményt – művészetet, közművelődést, gyermekvédelmet, a gyámügyet. Ha mi ténylegesen irányítani akarunk, annak alapfeltételévé kell válnia, hogy megtaláljuk a magunk helyét az irányításban. Ennek alapján a kerületekben a kerületi művelődési osztályoknak, az intézményeknek az igazgatóknak teljes önállóságot kell biztosítani. Ennek keresztülvitele nagyon sok harcomba, vitámba került, de végül is eredménnyel járt.

Ugyanakkor fontosnak tartottam azt, hogy ezek az önálló intézmények kapcsolatban legyenek egymással.

Ezért évente megtartottuk a fővárosi pedagógusnapokat. Minden év végén valamennyi iskolaigazgató előtt értékeltem a tanév tapasztalatait, pozitívumait és negatívumait is. Ezt követően az igazgatók csoportokban megvitatták saját tapasztalataikat és a beszélő alapján az egyes iskolák problémáit, és volt egy záró összefoglalásunk, amikor tudtam válaszolni a csoportokban elhangzott kérdésekre, illetve kifejtettem a véleményemet az ott elhangzott kritikákról, észrevételekről. Hangsúlyozom, hogy nagyon sokat ezek közül elfogadtam és a főváros oktatásügyének irányításában felhasználtam, azaz az igazgatók érezhették, hogy nem hiába mondanak el valamit, nem pusztába kiáltott szó javaslataik ismertetése, hanem azok meghallgatásra és megvalósításra találnak. Úgy éreztem, és ma is úgy érzem, hogy jó kapcsolatom volt a főváros intézményeinek vezetőivel, velük együtt tudtam kialakítani és formálni a főváros közoktatását. Mi sok kérdésben vitatkozva jutottunk előre. Néhányat hadd említsek.

Ilyen volt például az „igazgató felszabadítása”, lehetővé téve, hogy igazgató az iskolájával tudjon törődni, s az ottani pedagógiai munka irányítója legyen. Csináltam a 60-as évek végén egy felmérést valamennyi budapesti igazgatót bevonva. Ez a felmérés sűrűn tapasztalatokat hozott. Azt mutatta, hogy az igazgató pedagógiai kérdésekkel igazában egy nap 1 óra 12 percet tud foglalkozni, minden más idejét egyéb tevékenység köti le. Nagyon sok időt igényelt a kerületi tanácsokkal való kapcsolat, valamint a gondnokságokkal való vita, az elégedetlenkedő szülőkkel való tárgyalás. Egyszerűen munkaidejük döntő részét igazában nem az iskolai munka segítségével, irányításával töltötték, hanem a feltételek megteremtésével, a szükséges kapcsolatok alakításával. Ebbe beletartozott a párttal, a tanáccsal való kapcsolat is. Összegezve: a lehetőségét próbálták megteremteni annak, hogy az iskola nyugodtan tudjon dolgozni. Ez a felmérés számomra is megdöbbentő volt, akkor a Köznevelésben ennek hangot is adtam, és lényegében ettől kezdve határoztam el, hogy valamilyen módon vissza kell adni az igazgatókat az iskoláknak.

Igyekeztem érvényesíteni, hogy az igazgató munkáját az iskolában folyó pedagógiai

munka eredményességének alapján ítélik meg és ne külső kapcsolattartása alapján; hogy a neki járó, az iskola fenntartásához szükséges eszközökért ne kelljen kilincselnie, hanem biztos tudatában legyen annak, milyen anyagi feltételekkel rendelkezik, és ezzel ő gazdálkodjon, nem pedig más helyette. Szervezetté akartam tenni az iskolák és a szülők kapcsolatát, hogy ne az egyes szülővel való hosszabb, meggyőző beszélgetés kösse le idejüket, hanem a szülők közössége legyen az, amely megéri az igazgató célkitűzését, a nevelőtestület törekvéseit és melléjük áll.

Tulajdonképpen így jutottunk mi el az 1970-es évek végén kezdődő felügyeleti kísérletünkhöz, melyet azért mondok többes szám egyes személyben, mert ebben a munkában a felügyelők és a kerületek is részt vettek, azaz mi úgy véltük, azt kell elérni, hogy minden pedagógus tisztában legyen azzal, mit adott tanítványainak, azok honnan hová fejlődtek. Mi ahhoz ragaszkodtunk és arra törekedtünk, hogy minden iskolában a pedagógusok mérjék meg tanítványaik tudását, próbáljanak objektív képet alkotni arról, miben fejlődtek a tanulók, és hogyan lehetett volna jobbá tenni ezt a tevékenységet.

Így változtattuk meg a felügyeleti rendszert Budapesten. Oly módon, hogy a felügyelők számára azt a feladatot adtuk, hogy ne ők vizsgálódjanak, ne ők próbálják megállapítani, hogy egy-egy iskolában mit tudnak a gyerekek, hanem azt vizsgálják, hogy vajon az iskolában megtörtént-e az eredményfelmérés minden esztendőben, megfelelően elemezték-e a pedagógusok önmaguk egy-egy osztályban végzett előrehaladásukat, hogyan tudták-e azt adni tanítványaiknak, amit követelményként a tanterv előír, mégpedig egy-egy tanuló képességeinek ismeretében.

A felügyelő számára azt a célt tűztük ki, hogy ők az iskolai önértékelés meglétét, az iskolai önértékelés-elemzés elvégzését ellenőrizzék, ehhez adjanak segítséget, de ne a felügyelő ellenőrizze az iskolákat, hanem az igazgató váljék az iskola pedagógiai vezetőjévé, tudja meghatározni az iskolában végzett teljesítmények minőségét és segítse hozzá pedagógusait, hogy azok átgondolják, nem tudtak volna-e többet adni tanítványaiknak a jobb eredmény elérése érdekében.

Valójában ezekről a kérdésekről beszélünk mi minden esztendőben, amikor összeültünk az igazgatókkal. Valahogy úgy éreztem, hogy én elmondom a főváros oktatásáról szerzett tapasztalataimat, ők elmondják a főváros – általában az oktatás – irányításáról szóló tapasztalataikat, és a kettőből alakulhat ki az, hogy mit tudunk a továbbiakban tenni. Ezek az éves tanácskozásainkon – gyakran a Vígyszínházban tartottuk, ezért sokan hívták „vígyszínházi csatáknak” – mindig ott volt a miniszter vagy legalábbis az alsó- és középfokú oktatásért felelős miniszterhelyettes. Ő is elmondta véleményét, és ennek alapján tudtuk igazán feladatainkat megfogalmazni.

Nem ment ez egyszerűen, rengeteg vitára adott okot, hiszen ezzel csökkentettük a

szerepét a felügyelőknek, legalábbis látszólag. Az ellenőr felügyelőkből segítő felügyelőket akartunk csinálni, akiknek munkáját a szerint értékeltük, hogy mit tudott nyújtani az iskolának segítségképpen.

Törekvéseink nyomán elértük, hogy az igazgató többet tudjon foglalkozni pedagógiai kérdésekkel. Mindinkább arra törekedtünk, hogy az iskola önálló gazdálkodású legyen, és ott legyen a gazdasági szakember, aki ezt a feladatot elvégzi, tehermentesíti az igazgatót. És ezzel az igazgató mindinkább az iskola egészének vezetőjévé vált.

Én erre emlékszem vissza a legszívesebben fővárosi emlékeim közül. Ehhez hozzátesszek még valamit, amit nagyon fontosnak tartok. Mi tudjuk jól, hogy az iskolák nagy anyagi nehézségekkel küzdenek mind intézményük fenntartásában, mind a pedagógusok díjazásában. Ezért a főváros vezetése, a minisztérium vezetése és köztem állandó viták voltak. Azonban ma én csak tisztelettel tudok visszagondolni azokra a vezetőkre, akikkel vitakoztam ugyan, de sok mindent el tudtunk intézni. Abban az időben mi végigél- tük a demográfiai hullám beözönlését az általános iskolába, tetézve ezt az új lakótelepek építésével, ami egy nagy vándorlást okozott a gyerekek iskoláztatásában, hisz régi helyükről elköltözve a lakótelepeken kellett biztosítani számukra a lakásukhoz közeli iskolákat. Még nem fejeződött be az általános iskolások demográfiai hullámának levezetése, amikor már megjelent ez a középiskolában. A fővárosban végzett működésem utolsó szakaszában ez okozta a legnagyobb gondot. Két év alatt 16 új középiskolát kellett építenünk, hogy az általános iskolát elvégzett tanulók tudjanak továbbtanulni Budapesten.

A fővárosban végzett munkám során, úgy érzem – legalábbis ez az érzés élt bennem ottlétem alatt –, nagyon szorosan együtt tudtam dolgozni a pénzügyi tervezési szervekkel, az iskolaigazgatókkal, az intézmények vezetőivel, a felügyelőkkel. Ki tudtunk alakítani egy új vezetési modellt, ellenőrzési rendszert, és többéves kísérlet után megfogalmaztuk a külső felügyelet feladatát. Ennek a szervezetnek a kialakítására már nem volt időm.

Természetesen feladatomnak tartottam mindig – a lehetőségeimhez képest –, hogy törődjek a pedagógusok élet- és munkakörülményeivel, ezt igényelték tőlünk az intézmények dolgozói. Erre ösztönöztek tapasztalataink. Nagy jelentőségűnek tartom azt, hogy évente összehívtuk a fiatal pedagógusok tanácskozását, akik friss szemmel érkezve az iskolába, mondták el tapasztalataikat, szakmailag is és anyagi helyzetüket illetően is. Bizony, sok panasz hangzott el ilyenkor. Számomra nagy keserűséget okozott az, hogy a panaszok döntő többségének jogosságát, ha elismertem is, tehetetlennek éreztem magam, hogy mindezeket segíteni tudjak. Ilyen módon állandó összeköttetésben voltam a szakszervezettel. E kapcsolat nem mosolygós, protokolláris találkozásokból állott, hanem nagyon kemény vitákból. E

vitáknak eredményei is voltak. Például nagyon nagy gond volt a pedagógusok lakásellátása. A szakszervezet is ezt nagyon élesen, keményen szemembe vágta, és az erről való gondoskodást sürgette. Ezzel magam is teljesen egyetértettem, ezért együtt lendültünk támadásba. Ők a SZOT ülésén tették ezt szóvá, és követelték, hogy ennek megoldásába az egész szakszervezeti mozgalom lépjen fel. Én a tanács végrehajtó bizottságánál tettem ezt szóvá, és elértük, hogy minden évben a pedagógusoknak 100 lakást tudtunk kiosztani. Ezt akkor nagy örömmel tekintetem.

Volt olyan eset is, amikor közös fellépésünk eredményeként kaptunk külön pénzt, hogy a budapesti pedagógusoknak valami többletbért adjunk. Azonban csak időnként volt erre lehetőségünk és alkalmunk. A pedagógusok élet- és munkakörülményeivel való törődést én a magaménak éreztem, állandóan küzdöttem érte. Hiszen az új iskolák megteremtése pl. ugyancsak az ő érdeküket is szolgálta.

Minduntalan harcban álltunk azért, hogy tudjunk valami többletet a pedagógusok számára szerezni, ami nem volt könnyű. Ebbe a körbe tartozott, hogy az igazgatói pótléknak a nagyságát jelentősen megemeltük, és ezzel növeltük az igazgatói munka megbecsülését. Különösen nagy gond volt a fővárosban – ottlétem alatt szinte mindvégig –, a megfelelő pedagógusellátottság. A gyerekek létszáma nőtt abban az időben, a végzett pedagógusoké nem. Bizony akkor is sok volt a pedagóguspálya-elhagyás, ezt szintén pótolni kellett. Ezért kezdeményeztük mindenekelőtt azt, hogy ne szüntessék meg Budapesten a tanítóképzést, amire elhatározott terv volt a minisztériumban, de ezt sikerült megakadályoznunk. Fontos volt, hogy kialakuljon és megszülessen a felsőfokú óvodák képzés. Éppen a nagy létszámú óvodás gyermekek befogadása érdekében.

Mi kísérletező munkának fogtuk fel a főváros művelődésügyének a vezetését. Sok kísérletre törekedtünk. Így 1968-ban létrehoztuk a kerületi nevelési tanácsadókat. Szembeszálltunk azzal a nézettel, hogy a pszichológiai tevékenységre nincs szükség az iskolában. Mivel minden iskolába pszichológust biztosítani nem tudtunk, ezért a kerületi nevelési tanácsadóknál igyekeztünk mind több pszichológust alkalmazni, és ezzel segíteni az iskola munkáját. Ugyancsak az iskola tartalmi fejlesztésével való munkát segítette, hogy örömmel fogadtuk a különböző kísérleteket. Így az alsó tagozatos kísérletek közül a Zsolnay-Lovász-Romankovics-Lénárt-féle kísérleteket. Ezeket az iskolákat a kísérletvezetők külön felkészítették erre a munkára, és sokszínűbbé vált az iskola. Ehhez tartozott, hogy a középiskoláinkban is nagyon gyorsan hozzákezdtek a nyelvi fakultáció megvalósításához, és a matematika – általában a természettudományok – tanításának a fejlesztését kívánták szolgálni elsősorban a tehetségekkel való foglalkozással.

A kísérletek közül hozzám legközelebb a felügyeleti munkával kapcsolatos kísérlet állt. Ez úgy indult, hogy felmértük – amint már előbb mondtam –, iskolaigazgatók mennyire nem tudnak az iskolájukkal törődni egyéb elfoglaltságaik miatt. Tehát legelőször enyhítettük leterheltségüket, utána alakítottuk át a felügyeleti munkát, melyet 1985-ben mint kísérletet lezártunk tartottunk. Az akkori Művelődési Minisztérium miniszterhelyettese egy szakbizottságot küldött ki a kísérlet tartalmának és eredményeinek megvizsgálására. Nagyon jó véleménnyel voltak róla, és készültünk arra, hogy ezt bevezetjük és átalakítjuk az egész felügyeleti munkát. Kísérletünket több megyéből tanulmányozták – Zala, Somogy –, ők maguk is kipróbálták az általunk elképzelt újfajta felügyeleti módszert. Az 1986. évi oktatási törvény ennek bevezetését, kiszélesítését azonban már nem tette lehetővé.

Egyik nagy felismerésünk volt akkor, hogy az igazgatókat kell jobban felkészíteni igazgatói munkájukra. Ezért mi kötelezővé tettük, hogy valamennyi igazgató részt vegyen egy igazgatói képzésben, továbbképzésben, melyet három szakaszra bontottunk. Az első szakaszban általános vezetési elméleti ismereteket tanítottunk, később ennek alapján gyakorlati tapasztalataikat kellett feldolgozni; és az év második felében egy kétéhetes tanfolyamon lényegében arról számoltak be, hogyan végezték ezt a munkájukat, és mi okozott számukra nehézséget.

Ezeket a tanfolyamokon elsősorban az iskolai mérésekkel foglalkoztunk, az igazgató munkájával, a vezetési felfogásával és vezetői felelősségével. A második időszakban tulajdonképpen az igazgatók tapasztalatcseréjére helyeztük a hangsúlyt és az ebből fakadó tanulságok levonására. Sok budapesti igazgató emlékezik vissza jó szívvel ezekre a tapasztalatokra, amelyeket különben most a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen felhasználnak a közoktatási vezetőképzésben.

A fővárosi időszakom tehát számomra nagyon szép időszak volt, szerettem ezt a munkát. Többször hívtak más helyre, magasabb beosztásba, más munkakörbe, de nem hagytam ott a fővárost, mert úgy éreztem, hogy igazi alkotási lehetőségem itt nyilvánul meg.

– **A közoktatási vezetők szervezett képzése mindig is szívügye volt. Miben látja annak magyarázatát, hogy az Ön által irányított távoktatási keretben megvalósuló vezetőképzés – tapasztalhatóan – az egyik legeredményesebb és legnépszerűbb pedagógusképzés napjainkban?**

– Az előző kérdésre adott válaszom utolsó mondatai, hogy az iskolavezetők képzése már hosszabb ideje foglalkoztatott. Ennek egyfajta formáját az 1980-as évek elejétől Budapesten bevezettük. 1993-ban azonban új helyzet állt elő, a törvény megerősítette az igazgató megnövekedett hatáskörét, olyan feladatok elvégzésével ruházta fel, amelyekre nem voltak felkészülve a régi

igazgatók sem. Ezt tapasztalatból tudom. Mi tehát abból indultunk ki, hogy az iskola belső átalakításához, igazi önállóságának megteremtéséhez képzett vezetőkre van szükség. Ennek alapján pályáztunk meg az Oktatási Minisztériumnak egy pályázatát a közoktatási vezetőképzésre, és 1993-ban beindítottuk ezt a képzést. Nagy büszkeséggel tölt el, hogy eddig mintegy 5000-en végeztek nálunk, és 2500 a most nálunk tanuló hallgatók száma. A képzést sikerült a BMGE-n szakirányú továbbképzési szakként akkreditáltatnunk az Oktatási Minisztériummal és az Országos Akkreditációs Bizottsággal.

Teljesen kidolgozott tantervvel rendelkezünk és rendelkezünk, és minden tantárgyhoz tankönyveket írtunk, amelyek mind a vezetéselmélettel, mind a vezetés mindennapi gyakorlatával foglalkozik nem feledkezve meg arról, hogy az igazgatók számára nagy szükség van a jogügyi ismeretekre, elsősorban a tanügyiigazgatási jogi ismeretekre, de ezzel egyenlő mértékben a munkajogi ismeretekre – hiszen önálló munkáltatók –, valamint a gazdálkodás feladataira. Úgy véltük, hogy az egész képzésünket át kell hassa az a menedzserszellem, amelyet a mai iskolák igazgatóitól joggal vár el a fenntartó, a tanügyiigazgatás, de a szülők is. A szülők számára is fontos, hogy olyan vezető álljon a gyermekeik iskolája élén, aki meg tudja teremteni a szükséges személyi, szervezeti, anyagi feltételeket a munka elvégzéséhez.

A tankönyveinket 1993 óta négyszer cseréltük ki, mert mindig alkalmazkodni akartunk a megváltozott körülményekhez. Tehát naprakész ismereteket szándékozunk adni a hallgatóknak, mivel a törvények változnak, új és új helyzet áll elő (gondoljunk a munkajogra vagy a tanügyiigazgatási kérdésekben való döntésekre stb.). Új helyzet állt elő, amikor az igazgató és a képviselőtestület kapcsolatáról beszélünk.

A változásokkal együtt tehát tankönyveinket is állandóan változtatjuk, és ezt minden hallgatónak a kezébe adjuk. Hadd ragadjam meg az alkalmat, hogy a legfrissebből szóljak. Jelenleg például tantárgyi anyaggá tesszük, hogy az iskola vezetésében hogyan lehet a számítástechnikát felhasználni. Ugyanígy tanfolyamot indítunk igazgatók számára, hogy aki még nem tudja, de akarja, megtanulhassa a számítógép kezelését, az internet használatát. Úgy véljük, hogy ma ez nagyon fontos követelménye az igazgatóvá válásnak.

Távoktatásban tanítunk, mert tudjuk, hogy a pedagógusoknak, különösen az igazgatóknak kevés idejük van, ezért a közös elfoglaltságot minimumra szorítjuk. Öt konzultációt tartunk egy évben, négy gyakorlatot és egy tréninget.

Külön szeretnék beszélni tréningjeinkről, melyeket Balatonfűreden tartunk. Egyszerre 300 ember vesz részt rajta, 20-25 fős csoportokban, ahol átismételjük a tanév anyagát úgy, hogy ezt a gyakorlatban hogyan kell alkalmazni. Tehát a tréningjeinken már nem

új ismereteket adnak a tréningvezetők, hanem a tankönyvben leírt, a tanév során megtanult ismeretek gyakorlati alkalmazására hívják fel a figyelmet. Ezért nagyon fontos: különböző iskolatípusból és helyről jövő emberek kerüljenek egy tréningcsoportba, hogy tényleg megismerhessék a gyakorlat sokszínűségét, ki hogyan valósítja meg az egyes vezetői feladatokat és tanuljanak egymástól problémamegoldást, a helyzet felismerését. Ugyancsak fontos, hogy gyakorolják és tanuljanak egymástól kommunikációt, hogy tudják, ki, milyen kommunikációval és milyen módszerrel éri el célját a pedagógusokkal, a szülőkkel, a fenntartóval kapcsolatban stb. Ezek a tapasztalatok nagyon érdekesek és hasznosak.

Mit mondjon egy képzésvezető? Én csak ajánlani tudom minden igazgatónak és igazgatóhelyettesnek, szakszervezeti tisztségviselőnek és törekvő pedagógusnak, akiben él az ambíció, hogy egyszer ő is iskolavezető legyen vagy éppen tudni akarja, hogy az igazgatója miért követel tőle önállóságot, mérést, ellenőrzést, a tanulókkal való foglalkozás, bánásmód újabb és újabb módszereit. A leghasznosabb, ha ezt a képzési formát ők maguk is megismerik és elvégzik.

A BMGE-n az akkreditálás alapján közoktatási vezető szak pedagógusi címet kapnak, és ez bizonyos anyagi feljebb sorolással is jár. Nagyon örülünk annak, hogy minden évben van egy csoportunk, amelyben szakszervezeti tisztségviselők vesznek részt, akik külön színfoltot jelentenek képzésünkben. Egyrészt megtanulják a vezetés teljes körét, tudják, hogy milyen feladat hárul az igazgatókra, milyen lehetőségei vannak az igazgatónak, de megtanulják azt is, mennyire fontos az iskola számára, hogy a pedagógusok érdekképviselője is hallassa hangját és vegyen részt a feladatok megfogalmazásában, s nyújtson segítséget a teendők megoldásához.

Én azt hiszem, ha megkérdeznék tőlünk valakit, aki nálunk végzett, hogyan gondol vissza az itt töltött két évre, akkor a jó tapasztalatok lesznek többségben, ezek maradnak meg bennük. Mikor új hallgatókkal beszélgetünk, elmondjuk, mi lesz a képzésünkön, mindig megkérdezzük, hogy milyen céllal jöttek hozzánk. Többségükben azt a választ kapjuk: „...mert kollégáim, barátaim közül X vagy Y ide járt, nagyon sokat tanult és nagyon jól érezte magát”.

Igen, mi arra törekszünk, hogy hallgatóink sokat tanuljanak, de érezzék jól magukat, szövedjenek mély barátságok, melyek a képzés befejezése után is fennmaradnak, és mintegy tapasztalatcsere partnerként, barátként továbbra is ki tudják cserélni tapasztalataikat, segíteni tudjanak egymás problémáinak megoldásában.

Azzal fejezném be: nagy megtiszteltetés számomra, hogy megkerestek és érdeklődtek múltbeli és jelenlegi munkámról. Az ember, mikor megöregszik, akkor szívesen beszél a múltról, mert hiszen a múltbeli emlékek szépítik meg az időskor nehezebb napjait.

PEDAGÓGUSNAPI BÉRCSEKOR

Pedagógusok körében a köszönet, a hála kifejezője a virágszokor. Különösen, hogy egyre kevesebb a férfi a pályán. Tanítványok, szülők leggyakrabban ezzel és szép szavakkal ismerik el nevelőjük törődését, tudásukat figyelemmel gyarapító tevékenységét. A kedves köszönőszó és a „virágszolvencia” bizonyára jó érzéseket, örömet, lelki gyarapodást kelt minden kolléga szívében, tapasztalván, hogy a hála nem veszti ki még az emberekből.

A pedagógusok anyagi jólétét azonban nem ez, hanem a gondoskodó állam teremtheti meg. Nézzük, hogyan! Milyen csokrot kaptunk? Akár összegezhethetjük is e téren az eredményeket, hiszen 2002 végéig gyakorlatilag eldőlték bérfejlesztésünk kérdései:

Az átlagkereset-adatok (lásd alább) azt mutatják, hogy a pedagógus-bérfelzárkóztatás terén kétségtelenül érzékelhető lépéseket tapasztalhattunk. Különösen a 2001. szeptember 1-től hatályba lépő 1,43-as pedagógus szakmai szorzó idéz elő kedvező változást, amelyért más közalkalmazotti rétegek esetleg „irigykedhetnek” is. (Olykor hallani ilyen véleményeket.) *Am mindezzel közel sem lehetünk elégedettek.* A PSZ-nek 1998 végén, a XVI. kongresszuson megfogalmazott elvárása szerint 2002-re, a kormányzati ciklus végére a pedagógus-átlagkeresetnek – a fejlett országokéhoz hasonlóan – 25-30%-kal kellene az országos átlagkereset fölött lennie. Ehelyett – optimista előrejelzés szerint is – alig 12%-kal fogja meghaladni. (Azaz csupán helyreáll az 1989/90. évi béarány.) A reális becslések alapján azonban ez sem teljesülhet. Hiszen a prognosztizálnál magasabb infláció és a versenyszféra autonóm alkalmazkodása ehhez (2001. első negyedévében a versenyszféra keresetnövekedése 17,9%, a pedagógusoké 10,2% volt, a fogyasztói árindex pedig 10,3%-kal emelkedett) azt eredményezi, hogy a nemzetgazdasági átlag a jelzett-nél nagyobb mértékben növekszik. Tehát lehetséges, hogy a pedagógus-átlagkereset 2002-ben a nemzetgazdasági átlagnál csupán 8-10%-kal lesz magasabb. Különösen akkor, ha az inflációs bérkiegészítés csupán egyszeri kifizetéssel elintézett korrekció marad, s nem épül be a bérrendszerbe.

Az OM a PSZ bérfelzárkóztatásra vonatkozó javaslatával konkrétan 1999 decemberében kezdett el foglalkozni. Ekkor kezdődtek meg az érdemi tárgyalások. Az OM eredetileg úgy vélte, hogy a PSZ által követelt pedagóguskereseti szint 2004-re érhető el. „A pedagógusbérek felzárkóztatásának programvázatai” című OM-tanulmányban ez szerepelt: 2004. évre a pedagóguskereseti szint a nemzetgazdasági

átlag 125%-a lesz, amely úgy alakul ki, hogy az országos átlagkereset évi 5-7,5%-os növekedése mellett a pedagóguskeresetek évente 13,5%-kal emelkednek, miközben az inflációs ráta 6,5%-ról 2%-ra csökken! A legutóbbi OM-közlések szerint ez a cél már csak 2006-ra teljesül. Az infláció valóságos mértékét pedig nem csak megtapasztaltuk, hanem immár a kormány prognosztizációja is a reális, magasabb érték felé mozdult el.

Természetesen a pedagógusbéreknek a GDP-hez való viszonyítása sem ad jobb képet. (Ez volt az 1998-as PSZ-program másik mércéje a célok meghatározásában.) Bár kétségtelen, hogy ezek a viszonyszámok is azt mutatják, hogy a felzárkóztatás érzékelhető lépései regisztrálhatók lesznek 2001-2002-ben. Ennek következtében a pedagógus-átlagkereset 2002-ben már megközelíti az egy főre jutó GDP-t (1998-ban 76,9% → 2002-ben 99,6%), de hol vagyunk még az EU átlagos 1,4-1,5-es értékétől? Ami természetesen csupán aránybeli felzárkózás lenne Európa fejlettebb feléhez, hiszen ez nem a keresetek tényleges vásárlóértékét, hanem a nemzetgazdaságon belül elfoglalt helyét, a társadalom értékítéletét mutatja.

Még távolabbinak tűnik az EU-átlagkeresetekhez való felzárkózás, hiszen 2000-ben az EU-ban az átlagos bruttó havi jövedelem 1.814 euró (481.000 Ft) volt. A magyarországi nemzetgazdasági átlag ennek 18,2%-a, a pedagógus-átlagkereset pedig csupán 17,8%. Ennél sokkal kisebb arányszámot kapunk, ha az EU-pedagógus-átlagkeresetekkel vetnénk össze a hazai pedagógusjévedelmeket. Erre vonatkozó adatainkról jól szemlélteti a magyarországi és az európai arányokat, azt a lemaradást, mely a hazai pedagógusokat sújtja.

Mi lehet a megoldás? Az elmúlt évek tapasztalatai arról győzték meg bennünket, hogy a gazdaság dinamikus fejlődése ellenére (évi 4-5%-os GDP-növekedés) a több lépésben tervezett bérfelzárkóztatás lépten-nyomon megtörik. Az inflációs, illetve más hatások következtében késve és nem a tervezett mértékben valósul meg. Az előrelépést stagnálás, esetleg visszalépés követi (lásd a 2000. év), a tényleges keresetemelkedés – különösen reálértékét tekintve – tehát alig érzékelhető, miközben a közvélemény folyamatosan pedagógusfizetés-emelésről hall. Mindez negatív hatást gyakorol az ígéretekkel elhalmozott pedagógusok közérzetére, valamint gyakran félrevezeti a közvélekedést is. Ezért a pedagógusfizetéseket egy jelentős emeléssel kell „helyére tenni”, és azt követően már csak a pozíció megőrzése a feladat.

Arok Antal

A pedagóguskeresetek, nemzetgazdasági átlag, GDP (1998-2002)

Kereset	1998. év	1999. év	2000. év	2001. I-VIII. hó	2001. IX-XII. hó	2001. év* I-XII. átlag	2002. év*
Pedagógus bruttó kereset Ft/hó	63.890	75.647	83.229	91.770	109.230	96.550	117.610
2,9%-os inflációs bérkiegészítés	-	-	2.414	-	-	?	?
Összesen	-	-	85.643	-	-	-	-
Nemzetgazdasági bruttó átlagkereset Ft/hó	67.764	77.187	87.645	-	-	96.400	105.100
Pedagógus-átlagkereset a nemzetgazdasági átlag %-ában	94,3	98,0	97,7	-	-	100,2	111,9
Egy főre jutó bruttó hazai termék (GDP) 1/12 része (Ft/hó)	83.083	94.333	107.083	-	-	112.437	118.059
Pedagógus-átlagkereset a GDP százalékában	76,9	80,2	79,9	-	-	85,9	99,6

*Előzetes, illetve számított adatok

Forrás: OM, PSZ

Bérkülönbségek Európában: éves adatok dollárban (USD) mérve (nettó bérek)

	Mérnök	Autószerelő	Szövműnő	Buszvezető	Titkárnő	Ált. iskolai tanár*
Berlin	24 100	13 400	11 100	15 000	15 200	19 100
Brüsszel	24 600	10 700	10 300	13 600	14 300	14 100
Budapest	3 100	2 000	1 600	2 100	2 100	1 800
Lisszabon	21 200	6 900	5 200	7 700	7 300	12 500
London	27 600	19 200	12 500	16 900	20 700	26 500
Milánó	19 900	10 200	9 200	14 500	9 600	12 600
Párizs	31 600	11 700	10 100	15 100	14 700	15 200
Varsó	4 300	2 700	1 700	2 700	2 700	2 300

* Allami iskolában dolgozó, 10 éves gyakorlattal.

Egy USD = 289-290 Ft.

Forrás: Union Bank of Switzerland (UBS)

A 2001. évi pedagógusnap alkalmából...

Akik Eötvös József- emlékérmeket kaptak

Sorra érkeznek a listák az ország minden részéből – azoknak a nevével, akiknek kisebb-nagyobb közösségük a szakszervezetünk alapította emlékéremmel és tisztelegő szóval mond áldozatos munkájukért köszönetet.

Íme a lapzártánkig küldött névsor!

Május 31-én, a szakszervezet központi ünnepségén...

ARANY FOKOZAT: Béres János (Nyíregyháza) tanár, megyei titkár, OV-tag; **Demeter Andrásné** (Eger) gyógypedagógus, bizalmi, kt vezetője; **Fliegl Attiláné** (Budapest) igazgatóh., XVII. ker. biz. elnöke; **Dr. Horváth Elemérné** (Tompaládony) tanár, alapsz. titkár; **Horváth Lászlóné** (Eger) igazgató, volt bizalmi; **Jurcsó Istvánné** (Budapest) tanár, bp.-i szakokt. biz. titkára, OV-tag; **Kondacs Jánosné** (Szarvas) igazgatóh. alapsz. titkár; **Simon Istvánné** (Miskolc) tanár, megyei titkár, OV-tag; **Dr. Somos Jánosné** (Veszprém) nyugdíjas, nyugdíjasalapsz. kult. felelőse; **Stolár Mihályné** (Ajka) nyugdíjas, nyugdíjas-tag, vezetője; **Szabó Antalné** (Nagykálló) tanár,

városi-körzeti titkár, OV-tag; **Varga Gusztáv** (Ebes) tanár, volt alapsz. titkár; **Vámi István** (Simontornya) igazgató, OV-tag, megyei biz. elnökhelyettese.

EZÜST FOKOZAT: **Fodroczy Ferenc** (Lenti) nyugdíjas, nyugdíjastagozat vezetője, körzeti üdülési felelős, titkárok tanácsának tagja; **Horváth Csabáné** (Pécs) ügyintéző, alapsz. szb-tag; **Kaló Borbála** (Budapest) bp.-i gazd. vezető, számviteli biz. elnöke; **Laurik László** (Szarvas) pedagógus, volt alapsz. bizalmi; **Murvai Gáborné** (Szentés) nyugdíjas, nyugdíjastagozat vezetője; **Dr. Orosházi Györgyné** (Besnyő) tanítónő, megyei ib-tag, megyei okt. biz. tagja; **Sebők Dezsőné** (Pilisvörösvár) nyugdíjas vezető

óvónő, területi üdülési felelős; **Takácsné Barna Éva** (Zalaegerszeg) gyógyped., városi titkár, megyei ib-tag, OV-tag; **Tarcainé Bodnár Gyöngyi** (Budapest) orsz. iroda vezető pénzügyi ügyintézője; **Tánczos Györgyné** (Devecser) tanító, alapszerv. titkár.

BRONZ FOKOZAT: **Béres Imréné** (Budapest) országos iroda technikai dolgozója; **Blázi Ibolya** (Balatonakali) tanító, alapsz. titkár; **Forgács Istvánné** (Sümeg) tanár, alapsz. titkár, titkárok tanácsának tagja; **Lukács Zoltánné** (Zalaegerszeg) óvónő, alapsz. titkár, ib-tag; **Sebők Szilárd** (Veszprém) hivatásos gyám, alapsz. titkár; **Siklósi Péterné** (Budapest) tanító, gazdasági felelős.

Budapesten...

ARANY FOKOZAT: **Keresztszegi Edit** nyugdíjas, nyugdíjastagozat-vezető.

BRONZ FOKOZAT: **Berecz Dénes** nevelőtanár, alapsz. titkár; **Boda Mária** nevelő-

tanár, alapsz. titkár; **Czummerné Nagymihály Emília** nevelőtanár, alapsz. titkár; **Cseke Csilla** nevelőtanár, alapsz. titkár; **Jászai Gyula** gondnok, nyugdíjastagozat

aktivistája; **Nagy Kálmán** igazgatóhelyettes, nevelőotthoni bizottság tagja; **Takács Gáborné** tanár, nyugdíjastagozat vezetője.

Bács-Kiskun megyében, Kecskeméten...

BRONZ FOKOZAT: **Borzákné dr. Nacsa Mária** tanár; **Hideg Mihályné** tanár;

Nagné Oszlányi Judit óvodavezetőh.; **Pethesné Stier Marianna** óvodavezetőh.;

Sárközi Andrásné tanár; **Virágh Pálné** iskolai titkár. *(Mind szakszervezeti tagok.)*

Baranya megyében...

EZÜST FOKOZAT: **Bognárné Kiss Erzsébet** (Siklós) tanár, alapsz. titkár; **Harka Márta** (Mohács) gazdasági igazgató, városi szerv. gazd.vez., megyei szvb-elnök; **Kajsza Lászlóné** (Pécs) tanító, alapsz. titkár; **Sólyomné Stengl Erika** (Szigetvár) óvónő,

városi óvodai szervezet titkára, kongr. küldött; **Szabó Károlyné** (Komló) tanár, alapsz. titkár; **Várkonyiné Horváth Piroska** (Pécs-várad) tanár, ib-tag, kongr. küldött.

BRONZ FOKOZAT: **Bank Erika** (Baksa) tanár, alapsz. titk.; **Éberling Péter** (Mohács)

tanár, alapsz. titkár; **Farnerné Mészáros Andrea** (Csányoszró) tanító, alapsz. titkár; **Kasz Józsefné** (Babarc) tanító, alapsz. titkár; **Vildanger Gézané** (Komló) kgy.-gondozó, bölcsődei alapsz. titkár; **Vindics István** (Mecseknádasd) tanár, ÁMK-alapsz. gazd. vez.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében...

ARANY FOKOZAT: **Gulyásné Szabó Zsuzsa** (Encs) tanító, körzeti gazd. fel.; **Joó Mária** (Mezőcsát) tanár, városi titkár; **Krecz Klára** (Emőd) tanár, nagyközs. titkár.

EZÜST FOKOZAT: **Élesné Trecska Ágnes** (Putnok) óvónő, óvodai alapsz. titkár; **Leskó Andrásné** (Bodroghalom) tanár, alapsz. titkár; **Orosz Jolán** (Encs) tanár, alapsz. titkár; **Sztavinovszky Imréné** (Tiszaújváros) tanár, alapszervezeti titkár; **Török Jánosné** (Felsőzsolca) nyugdíjas, körzeti gazd. fel.; **Veréb Jánosné** (Ózd) tanító, alapsz. titkár.

BRONZ FOKOZAT: **Alexa Istvánné** (Pácin) tanító, alapsz. titkár; **András Sándor** (Hernádvécse) nevelőtanár, alapsz. titkár; **Bodnárné Sebő Klára** (Emőd) óvónő, óvodai bizalmi; **Dudásné Emri Piroska** (Sátoraljaújhely) tanító, alapsz. titkár; **Egressyné Kufcsák Éva** (Sátoraljaújhely) tanító, alapsz. titkár; **Erdődiné Veres Gyöngyi** (Gesztely) óvónő, alapsz. titkár; **Fürediné Balogh Jolán** (Felsővadász) tanár, alapsz. titkárh.; **Hamvas Tamásné** (Ózd) tanár, alapsz. titkár; **Herczeg Béláné** (Ároktő) nyugdíjas tanító, szaksz. titkár;

Kretz Ferencné (Sajószentpéter) tanár; **Krizsánné Vadászi Katalin** (Miskolc) gyermekfelügyelő, alapsz. titkár; **Léportné Temesvári Ildikó** (Encs) óvónő, alapsz. titkár; **Mészáros Mihályné** (Tiszakarád) tanító, alapsz. titkár; **Molnár Katalin** (Hernádvécse) gazd. vez., alapsz. gazd. fel.; **Nagné Géresi Erika** (Sátoraljaújhely) óvónő, alapsz. titkár; **Novákné Trencsényi Margit** (Szikszó) nyugdíjas, nyugdíjastag-vez.; **Orosz Ist-vánné** (Sajószentpéter) tanár; **Polyákné Szebenyi Erika** (Sárospatak) tanító, alapsz. titkár.

Csongrád megyében...

ARANY FOKOZAT: **Szalkai Muci Irén** (Csongrád) óvónő, alapsz. titkár; **Toókos Ferencné** (Szentés) tanár.

EZÜST FOKOZAT: **Endes Dánielné**

(Makó) nyugdíjas, tagozatvezető; **Gyöngyi Mihályné** (Csongrád) előadó, alapsz. titkár; **Pintér Erzsébet** (Szentés) tanár.

BRONZ FOKOZAT: **Bóka Imréné** (Szen-

tes) tanár, bizalmi; **Muszi Lászlóné** (Szentés) ügyintéző; **Péli József** (Makó) tanár, alapsz. titkár; **Virág Györgyné** (Szentés) óvónő, vezetőségi tag.

Fejér megyében, Székesfehérvárott és a községekben...

EZÜST FOKOZAT: Hegedűs Károlyné tanár, városi középiskola biz. titkár; **Kis István** (Lepsény) tanár, alapsz. titkár; **Paulusz Józsefné** (Adony) tanár, alapsz. titkár.

BRONZ FOKOZAT: Fésű Jánosné (Polgárdi) óvónő, bizalmi; **Gráczerné Bajcsi Éva** óvónő, alapsz. titkár; **Jakabovics**

Sándorné gondnok, középiskola biz. gazd. vezetője; **Juhász Katalin** óvónő, alapsz. titkár; **Kalmár Lászlóné** óvónő, alapsz. titkár; **Komor Kázmérné** óvónő, óvodai biz. gazd. vezetője; **Köböl Lászlóné** (Mór) óvónő, alapsz. titkár; **Dr. Kulybus Sándorné** tanár, alapsz. titkár; **Moór Me-**

linda óvónő, alapsz. titkár; **Oláhné Wágner Erika** óvónő, alapsz. titkár; **Pataki Tamásné** óvónő, alapsz. titkár; **Prekop Lászlóné** ((Beloianisz) igazgatóh., alapsz. titkár; **Simon Erzsébet** óvónő, alapsz. titkár; **Szűcs Lászlóné** óvónő, alapsz. titkár; **Tóbel Ferencné** tanár, alapsz. titkár.

Hajdú-Biharban...

EZÜST FOKOZAT: Dendörfer Zoltánné (Derecske) tanító, alapsz. titkár.

BRONZ FOKOZAT: Czellár Gáborné (Balmazújváros) tanár, szb-tag; **Dobi Sándor** (Balmazújváros) gyak. okt. vez., szb-tag;

Huszovics Péterné (Ebes) nyugdíjas, volt gazd. felelős.

Heves megyében...

BRONZ FOKOZAT: Nagy György (Kerecsend) igazgató; **Molnár Lajos** (Ostoros) igazgató; körzeti bizottság tagja.

Jász-Nagykún-Szolnok megyében...

BRONZ FOKOZAT: Hódosi Mihályné (Szolnok) igazgató, alapsz. titkár; **Fodorné Fabriciusz Teréz** (Szolnok) tanár, alapsz. vezetőségi tag; **Szabó Sándorné** (Kótelek) tanár, alapsz. titkár.

Nógrád megyében...

ARANY FOKOZAT: Tóth Józsefné (Mát-ranovák) ÁMK-igazgató, volt alapsz. titkár.

BRONZ FOKOZAT: Holma Zoltánné (Rétság) óvónő, alapsz. titkár, országos küldött; **Morvai Ernőné** (Salgótarján)

igazgatóh., volt alapsz. titkár; **Nívelt Jenő** (Salgótarján) tanár, körz. biz. tagja.

Zala megyében, Nagykanizsán...

EZÜST FOKOZAT: Varga Ferenc nyugd. tanár, szvb-elnök.

BRONZ FOKOZAT: Ignácz Ivánné iskolatitkár, nk. szaksz. bizalmi; **Martonné**

Miklósi Anna (Kiskanizsa) tanító, alapsz. titkár; **Tóth Tiborné** óvónő, alapsz. titkár.

Veszprém megyében...

BRONZ FOKOZAT: Békésiné Simon Éva (Veszprém) óvónő; **Bolyky Zoltánné** (Veszprém) óvónő; **Csetényi Tamásné** (Papkeszi) tanárnő; **Jugovits Lajosné**

(Veszprém) tanítónő; **Kalamásné Veres Mária** (Gyulaírást) óvónő; **Kohlrusz Gáborné** (Veszprém) óvónő; **Lepsényi Györgyné** (Veszprém) óvónő; **Pethe Zsolt**

(Veszprém) tanár; **Schindler Lászlóné** (Hérend) igazgató; **Sövényházi Ferencné** (Veszprém) óvónő; **Tujerné Markó Beáta** (Tihany) tanárnő. *(Volt alapsz. titkárok.)*

* * *

Kitüntetési ünnepség június 1-jén a Pesti Vigadóban

A pedagógusnap alkalmából a Pesti Vigadóban rendezett ünnepségen *Pokorni Zoltán* oktatási miniszter adta összesen kilenc kollégának az *Eötvös József*-, illetőleg a *Tessedik Sámuel-díjat* – az előbbi a kiemelkedő pedagógiai, az utóbbit a kollégiumi munka elismeréseként. A kitüntetésekkel egymillió, illetve 200 ezer forint pénzjutalom is jár.

Eötvös József-díjat kapott: **Farkas József**, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem tanára, tanszékvezető; **Huszár Imre Jeromos** ferences paptanár, a Jézus Szíve Ferences Plébánia lelkipásztora; **Magyar Miklós**, az irodalomtudomány doktora, a Budapesti Közgazdaság-tudományi és Államigazgatási Egyetem tanára, valamint **Winkler Márta**, a budapesti Bethlen Gábor Általános Iskola és Újreál Gimnázium Kincskereső Tagiskola vezetője.

Tessedik Sámuel-díjban részesült: **Juhász József**, a debreceni Váci Mihály Szakkollégium vezetője; **Kozák Lajos**, a soproni Berzsényi Dániel Evangélikus Gimnázium nyugalmazott igazgatója; **Molnár István**, a Dunaújvárosi Főiskola kollégiumi igazgatója, **Pataky Márta**, a miskolci Központi Leánykollégium igazgatója és **Pusztai Jenőné**, a siófoki Középiskolai Diákotthon igazgatója.

A szerkesztőség nevében valamennyi kitüntetett kollégának szívből gratulálunk,

és büszkék vagyunk rájuk, hisz mindennapos helytállásukkal

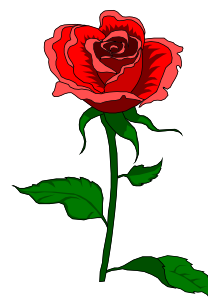
– valamennyiünk képviseletében – bizonyítják a pedagógushivatás nemzet- és emberiségépítő erejét.

Példájuk mindannyiunkat arra biztat, hogy szívvel-lélekkel vállaljuk elhivatottságunkat,

és tisztességes, fölkészült, itthon és a nagyvilágban hasznosan munkálkodó nemzedékeket

bocsássunk útra iskoláinkból. De arra is legyen állandó gondunk, elhatározottságunk,

hogy vállvetve küzdjünk megérdemelt anyagi és erkölcsi megbecsülésünkért!

EÖTVÖS JÓZSEF-EMLÉKPLAKETT kitüntetésben részesült önkormányzatok

Újabb három iskolafenntartó önkormányzat kapta meg a PSZ által 2000-ben alapított elismerést. Tavalay Röske község (Csongrád megye), Solymár nagyközség (Pest megye) és Budapest főváros XIII. kerülete részesült ilyen kitüntetésben, idén pedig három kistéleplés az elismerés. Ezek az önkormányzatok – az alapító határozatnak megfelelően – lehetőségeikhez képest a legtöbbet tették nevelési-oktatási intézményeik színvonalas fenntartásáért, eredményes működtetéséért. Szakmai és munkavállalói érdekekre egyaránt tekintettel voltak, és a pedagógusok, közalkalmazottak élet- és munkakörülményeit is igyekeztek javítani. Ezúton is gratulálunk a kitüntetett települések vezetőségének, és az alábbiakban jó példaként bemutatjuk őket lapunkban.

CSAPI KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

A polgármester dr. Tóth László, a képviselő-testület létszáma 5 fő. Intézmények: óvoda, általános iskola, diákotthon.

A Nagykanizsa közelében fekvő 164 fős kistéleplés nemcsak a helyi gyermekek nevelésének-oktatásának gondját vállalja, hanem más települések tanulóinak is egyre jobb lehetőségeket biztosít. A Csapi Általános Iskola és Diákotthon 1973-ban jött létre, s már ebben az időszakban is térségi feladatokat látott el, mert a környék hátrányos helyzetű, cigány származású tanulóinak biztosította a felzárkózás lehetőségét az 1-4. osztályban. Az önkormányzat a rendszerváltozáskor a szomszéd községtől egy felső tagozati osztályt vett át, amelyet ott megszüntettek. Az iskola fejlesztése azóta is folyamatos és erőn felüli, mert a kistéleplés saját forrásai felhasználásával és állami segítséggel mintegy 200 millió forint értékű beruházást hajtott végre kollégium, tanterem, tornacsarnok és szolgálati lakások megépítésével. Az intézmény az idei tanévtől már a Körzeti Általános Iskola, Szakiskola és Kollégium nevet viseli.

Minden évben jutalomkeretet különítenek el az intézmények dolgozói részére, amely jelenleg 1 millió forint. Ezen felül minden tanév végén lehetővé teszik, hogy a munkavállalók ingyenes országjáró kiránduláson vehessenek részt.

Fontos kiemelni az önkormányzat iskolabarát voltát, mert nem kötelező feladatot lát el, ugyanis az iskolába és a kollégiumba közel 40 településről érkeznek.

Az önkormányzatnak – az iskola vezetőjével együtt – példaértékű a kapcsolata az intézményegyettes szakszervezeti tisztviselőjével. Az oktatási-nevelési kérdésekkel foglalkozó képviselő-testületi ülésekre meghívást kap, előzetes információval is ellátják, s a döntések előtt kikérlik a véleményét.

(A kitüntetés átadására 2001. június 13-án, helyi ünnepség keretében kerül sor. A polgármester, valamint Kiefer Károly igazgató és Farkas Attiláné alapszervezeti titkár is ekkor veszik át az Eötvös-emlékrem bronz fokozatát.)

MARKAZ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

A polgármester Szekrényes József. A képviselő-testület létszáma 9 fő. Intézmények: óvoda, általános iskola.

A Gyöngyös körzetében fekvő Heves megyei kistéleplés önkormányzata évek óta minden erőfeszítést megtesz, hogy kiemelten működtesse a közoktatási intézményeit. Az elmúlt évtizedben a polgármester irányításával nagyon sokat fejlődött mind az óvoda, mind az általános iskola. Csak a legjelentősebbeket említve: az intézményekben bevezetésre került a gáz, megépült az iskolai tornacsarnok, számítógéppark létesült, szertárak ellátottsága gyarapodott. Ebben az oktatási-nevelési évben 14 millió Ft-ot fordítanak az iskola teljes körű felújítására. Az óvodában elkészült a tornaszoba, új bútorok kerültek a gyermeköltözőbe, csoportszobákba, az udvarra mozgásfejlesztő játékok készültek. A nevelési év kezdetére a gyermekmosdók teljes körű felújítása megtörtént.

A pedagógusok részére a szakmai továbbképzésen való részvétel

finanszírozását minden évben biztosította a fenntartó az intézményi költségvetésből. A polgármester és az önkormányzat fokozott érdeklődéssel kísérte az iskolai helyi tanterv és az óvodai helyi nevelési program készítésének folyamatát és bevezetését. A COMENIUS 2000 minőségfejlesztési programra történő jelentkezésüket érdeklődve fogadták, az önkormányzat részéről szükséges feltételeket biztosítják. Az intézményvezetői kinevezéseknél mindig figyelembe veszik a nevelőtestület véleményét. A helyi érdekegyeztetésben folyamatosan együttműködnek.

A nevelési-oktatási intézményekben a személyi feltételek biztosítva vannak, létszámleépítésre, csoportösszevonásra nem került sor. A dolgozók munkakörülményeit a lehetőségekhez képest minden évben javítják.

(A kitüntetés átadására 2001. június 12-én, helyi ünnepség keretében kerül sor.)

MEZŐZOMBOR KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

A polgármester Láng József. A képviselő-testület létszáma 10 fő. Intézmények: óvoda, általános iskola.

A Szerencs térségében fekvő Borsod-Abaúj-Zemplén megyei 2643 fős település nehéz körülményei ellenére is példamutatón gondoskodik nevelési-oktatási intézményeiről. A munkanélküliek aránya 40%, ellátatlanok száma kb. 10%. Nagy erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy a lakosság életkörülményei, életszínvonala emberhez méltó szinten szerveződjön. Kiépítették a gázhálózatot, most fejezték be a szennyvízberuházást.

Az önkormányzat a közoktatási feladatellátási kötelezettségének maradéktalanul igyekszik eleget tenni. A helyi igényeket – az iskola, óvoda visszajelzése alapján – a lehetőség szerint teljesíti.

Nagyon sok olyan tanulója van az iskoláknak, aki tanulási nehézségekkel küzd, családi körülményei vagy magatartási, képességei zavarai miatt. Az önkormányzat vállalta, hogy ezen tanulók részére kislétszámú csoportokat, eltérő tantervű osztályokat indít. A szükséges költségvetési forrásokat biztosítja, az intézményfinanszírozás zavartalan.

A fenntartói-szakmai irányítás színvonala jó, igyekszik a fenntartó figyelemmel kísérni az oktatás területén történő változásokat. A jogalkalmazás korrekt, a törvényi előírásokat maximálisan betartják.

A helyi érdekegyeztetés zavartalanul működik, állandó munkakapcsolatban állnak a fenntartóval az intézmények. Öröndetes, hogy még a technikai dolgozók létszáma is megmaradt. A csökkenő gyermeklétszám miatt – az önkormányzat jóváhagyásával és anyagi támogatásával – az osztálylétszámok kicsik. Így eredményesebben tudnak dolgozni. A bérezést illetően a közoktatási dolgozók – noha nehéz az önkormányzat anyagi helyzete – a kötelezően előírtakat mindenkor, pontos időben megkapják. Joggal érzik úgy, hogy a fenntartó erején felül támogatja, működteti a két intézményt, és humánusan, meggondoltan igyekszik meghozni döntéseit.

(A kitüntetés átadására 2001. június 20-án helyi ünnepség keretében kerül sor.)

PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE
Országos Irodája

Változások a szakképzési hozzájárulás felhasználásában

A parlamenti vita utolsó fázisában van a *szakképzési hozzájárulásról és a képzési rendszer fejlesztésének támogatásáról szóló törvényjavaslat*. Sokak szerint nem lenne szükség új szabályozásra, hiszen a jelenlegi megfelelően működik. Más vélemények szerint viszont nagyon is szükséges a módosítás, hiszen egyrészt a hazai szakképzés jelentősen átalakult, másrészt a szakképzési hozzájárulás felhasználásának gyakorlata is sok problémát halmozott fel. A vita a szakszervezeteket is megosztotta. A törvény hatálybalépése az eredeti javaslat szerint 2001. július 1. Ám ez a kormányparti képviselők módosító indítványának elfogadásával várhatóan 2002. január 1. lesz.

A szakképzés szempontjából nem kis összegről van szó, hiszen ez 2000-ben 13,4 milliárd Ft volt, és a hazai gazdaság fejlődésével párhuzamosan, dinamikusan gyarapodik (1998–2000 között megháromszorozódott). A szakképzési hozzájárulás alapja változatlanul a vállalkozási szférában működő cégek bérköltségének 1,5%-a.

Melyek lesznek a legfontosabb változások?

- A szakképzési alap önállóságának visszaállítása (kiemelése a Gazdasági Minisztérium felügyeletéhez tartozó Munkaerőpiaci Alapból), a működtetési felelősség teljes egészében az oktatási miniszter hatáskörébe kerül.

- Nyitás a felsőoktatás felé: a törvény a hozzájárulás teljesítésében és az alap felhasználásában egységesen kezeli a közoktatásban és felsőoktatásban folyó szakképzést, ám korlátot is állít azzal, hogy a felsőoktatás számára nyújtott fejlesztési támogatás a bruttó kötelezettség maximum 37,5%-a lehet. Sokan – a PSZ Szakoktatási Tagozata is – úgy vélekednek, hogy ez a közoktatás érdekeit sérti, lehetőségeit csorbitja. Ám vitathatatlan, hogy dinamikusan növekszik a felsőoktatási szakképzésben részesülők aránya. (2000-ben a munkaerőpiacra kerülő fiatalok 54%-a középfokon, 24,6%-a pedig felsőfokú intézményben szerezte szakképesítését.) Tehát ezt a nyitást nem nagyon lehet vitatni, legfeljebb a korlátot alacsonyabbra tenni, hiszen egy felsőoktatási intézménynek jóval nagyobb az esélye ilyen jellegű támogatás megszerzésére, mint egy közoktatási intézménynek.

- A szakképzési alaprészt kincstárba befolyó összegének fel-

használásával kapcsolatos döntés-előkészítő feladatokat a Fejlesztési és Képzési Tanács (FKT) látja el. Ennek létszáma 29 fő, s tagjait hároméves időtartamra az oktatási miniszter kéri fel, köztük az Országos Munkaügyi Tanácsban képvisellel rendelkező szakszervezeti és munkaadói szövetségek képviselőit is.

- Az országos FKT mintájára jönnek létre a 27 fős Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok, amelyeknek munkáját a már regionálisan szerveződött OKÉV-ok segítik. Ezek a testületek a régiók javára meghatározott, decentralizált alaprészt pályázati kiírását és bírálatát végzik. Ám a döntést, úgy, ahogy az országos testület esetében is, az oktatási miniszter hozza. A megyei (fővárosi) szakképzési bizottságok pedig megszűnnek.

Természetesen számtalan kérdésre és probléma felvetésére került sor az egyeztetések és parlamenti vita során. Ezek közül csak néhány jelentősebb:

- A törvényjavaslat úgy került beterjesztésre, hogy az érintettek nem ismerték a hatástanulmányt. Ezt az Országgyűlés Oktatási Bizottságának külön kellett igényelni! Ám ezt az elemzést az érdekképviseleti szervezetek máig nem ismerhették meg.

- A törvényjavaslat a korábbi állapothoz képest nagyfokú hatáskör-centralizációt hoz létre. Minden forrásról a miniszter dönt. (A tanácsadó testületek összetételét is nagymértékben befolyásolhatja.) Ennek következtében jelentős esélye (veszélye) van a politikai klientúra kialakulásának.

- A regionális feladatkörök átfogó áttekintésére, összehangolt kialakítására lenne szükség. Ehelyett ezek szeletenként, az egyes szakmai törvényekben külön-külön, olykor egymásnak ellentmondva, esetlegesen alakulnak ki.

- A szakszervezetek számára fontos tanulság, hogy a törvénytervezet előzetes vitája során nem hangolták kellően össze véleményüket, lépéseiket. Ennek az lett az eredménye, hogy az OMT ülésén a szakszervezeti oldal soros elnöke, *Borsik János* levetette a napirendről a törvényjavaslat vitáját. Így az utolsó fázisban már nem volt lehetőség a szakszervezeti vélemények kifejtésére, esetleges elfogadtatására.

A közoktatási intézmények új építészeti-műszaki követelményei

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) hosszú ideje szükségesnek tartja és többször is kezdeményezte a nevelési-oktatási intézményekre vonatkozó, több évtizede érvényben lévő, meglehetősen elavult építészeti-műszaki előírások felülvizsgálatát, korunk követelményeire való igazítását. Jelenleg ugyanis nincs olyan érvényes és korszerű segédlet (irányelv, norma, szabvány), amely alapján iskolákat, óvodákat lehetne tervezni, építeni. Talán most, a XXI. század első évében kezdetét veszi ez a hosszú ideje sürgetett lépéssorozat. Az OM ugyanis elkészítette azt a rendelettervezetét, amely a közoktatási intézmények építészeti-műszaki terveinek tartalmi követelményeiről intézkedik. Igaz, hogy ez egyelőre csak az általános iskolákra vonatkozó előírásokat tartalmazza, ám mégis első, jelentős lépésként értékelhető. De örömmel jelentősen csökkentik a mindig visszatérő kérdések és a hiányos válaszok: milyen források állnak ehhez rendelkezésre? Miből lehet az ezáltal jelentősen drágábbá váló építkezéseket finanszírozni? A források ugyanis változatlanul szűken csordognak, időnként el is apadnak. Ráadásul az elmúlt évtized fiskális kényszerei miatt egyre rosszabbodott iskoláink műszaki állapota, hiszen a dologi kiadások fedezete gyakran nominálisan sem emelkedett, az infláció pedig száguldott. Tehát egy erősen leromlott állagú iskolahálózatot kellene lépésről lépésre a XXI. század követelményeire felzárkóztatni. Nézzük a tervezet néhány fontosabb részletét.

- A rendelet hatálybalépését (várhatóan 2001. szeptember) követően a tervezési előírásban foglaltakat alkalmazni kell a meglévő építmény rendeltetésének vagy használati módjának megváltoztatásakor, illetőleg a használatbavételi engedély kiadásakor. A közoktatási intézmények elhelyezését szolgáló, már meglévő építmény akkor felel meg a követelményeknek, ha a – külön jogszabályban kiadott –

kötelező (minimális) eszköz- és felszerelési jegyzékben foglaltaknak a meghatározott időpontra eleget tesz.

- Az általános iskolák bővítése vagy új iskola létesítése esetén tervezési programban kell összefoglalni a pedagógiai program térbeli kereteinek megvalósításához szükséges helyiségek számát, befogadóképességét, a szükséges eszközök és felszerelések jegyzékét. A tervezési programot az iskolafenntartó köteles elkészíttetni, jóváhagyni és az OKÉV-val ellenőriztetni. A minőség és a szakszerűség biztosítása érdekében ezt csak a helyi társadalmi igényeket jól ismerő, szakirányú (pedagógus) felsőfokú végzettségű, az Országos Szakértői Névjegyzékben szereplő szakember készítheti.

- Az általános iskola esetében a telek nagysága 25 m²/fő, illetve az építési övezetre előírt legkisebb telekméret lehet. A megengedhető eltérés legfeljebb 10%. Beépítésének mértéke legfeljebb 25% legyen.

- A funkcionális egységekben a bevilágítófelület és a helyiség-terület aránya legalább 1:6.

- A rendelet mellékletében meghatározott követelmények szerint osztályonként 1-1 tanterem szükséges, amelynek alapterülete (2 m²/fő) legalább 52 m², legfeljebb 68 m². A nevelőtestületi szoba alapterülete 3 m²/fő; a könyvtár legalább 52 m²; a természettudományi szaktanterem 2,7 m²/fő, legalább 69 m².

Folytathatnánk a felsorolást tovább, hiszen a rendelet melléklete 20 oldalon foglalja össze a különböző előírásokat. Csak legyen minden forrás az iskolafenntartó önkormányzat (egyház, alapítvány) költségvetésében, s legyen kellő mértékű központi kincstári támogatás. Egy önkormányzat által készített felmérés szerint 40-50 milliárd forintba lenne szükség, ha visszamenőlegesen is érvényesíteni kellene az új szabványokat.

MEGYÉK ÉS RÉGIÓK MAGYARORSZÁGA

A hazai régiók megteremtéséről hosszú ideje folynak a viták. Egységes álláspontra azonban sem az egymást követő kormányok, sem a parlamenti pártok nem jutottak. Jellemző, hogy az egyes pártokon belül is élesen szembenálló vélemények léteznek. A megyepártiak és a régiópártiak vitája időnként fel-fellángol, amely legtöbbször a helytelen „megyék vagy régiók” kérdésfeltevésből indul ki. Holott a „régiók és megyék” megközelítés a helyes. A megyepártiak elfogult aggodalma érthető, hiszen a kilencvenes évek hazai intézményátalakításának legnagyobb áldozata a megye volt. A máig tartó rendezetlenség, a megye „lebegtetése” rendkívüli károkat okozott az egész közigazgatási rendszerben. Pedig a regionalizáció helyesen értelmezve nem a megyék ellen irányul, hanem a központi állam reformját eredményezi. Tehát nem csupán a régiók létrehozásáról van szó, hanem a szélesebb intézményi, közigazgatási reformról. Ma még a kevésbé szélsőséges vélemények is nagyon távol állnak egymástól, a konszenzusközelit állapot kilátástalannak látszik. Közben egyremásra terjesztenek be olyan törvénytervezeteket, amelyek regionális feladatokat határoznak meg. Legutóbb például a *sakkképzési hozzájárulásról és a képzési rendszer fejlesztésének támogatásáról szóló törvényjavaslat* – amelynek országgyűlési vitája még folyik – a következők szerint jelöl meg regionális feladatot: a régiók javára meghatározott decentralizált részrel kapcsolatos pályázatok kiírását és értékelését a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok (RFKB) az OKÉV (részlegei a közoktatási törvény 1999. évi átfogó módosítása során már regionális szerveződésben, illetve hatáskörrel jöttek létre) szakmai előkészítő és lebonyolító munkájára támaszkodva végzik. A bizottságok az Országos Munkaügyi Tanácsban képvisellel rendelkező országos munkaadói és munkavállalói szövetségek regionális szervezeteinek, a sakkképző iskolát fenntartó önkormányzatoknak, a területi gazdasági kamaráknak, a közoktatás-fejlesztési közalapítványok kuratóriumainak, a munkaügyi központoknak, a felsőoktatási intézményeknek és az OKÉV-nek képviselőiből állnak. A bizottságok a régióhoz tartozó megyei (fővárosi) sakkképzési bizottságok jogutódjaként jönnek létre.

Néhány hónappal korábban pedig a *foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény módosítás* tartalmazott regionális feladatköröket. A kormány ezt az előírást az érdekegyeztetés során elhangzott érvek hatására kivette az országgyűlés elé terjesztett javaslatából. A parlamenti vita során azonban egy kormánypárti képviselőcsoport módosító indítványa visszahozta a regionális funkciót. Nem lehet kétségünk afelől, hogy ezt a javaslatot a szavazás során el is fogadják majd. Legújabbban pedig a *felőttképzési törvényre* vonatkozó, a kormány asztalán fekvő törvényjavaslat az oktatási miniszter irányításával működő regionális munkaerő-fejlesztő és -képző központok létrehozását helyezi kilátásba.

A Pedagógusok Szakszervezetének (PSZ) véleménye szerint valamennyi regionális feladatot együttesen kellene kezelni. Alapos mérlegelés, vita után kell meghozni azokat a jó döntéseket, amelyek alapján az Európai Unióhoz való csatlakozásunk időpontjait sor kerülhet a szükséges törvény módosításokra. Mindezek csupán összehangolt módon, megnyugtatóan rendezhetik a sok érdeket érintő (sértő) regionális ügyeket. E kérdéskört nem lehet csupán szeletenként egy-egy törvény módosítás keretében kezelni, mert ennek természetes következménye lesz az áttekinthetatlenség, az államigazgatási és a közigazgatási funkciók összekeveredése.

Az évek óta zajló vita felesleges voltáról – ami beleragadt a régiók-megyék szűk látókörű, értelmetlen szembeállításába – több alapos szakmai elemzés is szól. (Ágh Attila, Horváth Gyula, Pálné Kovács Ilona, Lechnitzer János, Stumpf István, Zongor Gábor.) Ágh Attila az EU dokumentumaira támaszkodva, többek között azt hangsúlyozza, hogy a régiók mint országrészek a központi kormányzathoz tartoznak, azok az államigazgatás decentralizált, alsóbb szintjét képezik. A megyék pedig az önkormányzati rendszer felsőbb szintjét alkotják. A régiók és a megyék így nem kölcsönösen kizárják, hanem éppen ellenkezőleg: kölcsönösen feltételezik egymást. A régiók létrehozását nem EU kényszeríti ránk. Formális, adminisztratív régiókkal is lehetünk EU-tagok, ám a Strukturális Alapokból szerezhető támogatások elnyerését nagymértékben akadályozza vagy segíti a régió formális, illetve valós léte. Az Európai Unióban a regionalizációnak kétféle dimenziója is van. Egyrészt maga az EU döntéshozatala regionalizálódik, azaz a régiók és azok képviseletében a Régiók Bizottsága (CoR) egyre nagyobb szerepet kapnak az EU döntéseiben, főleg a források elosztásában. Másrészt ennek is következményeként, a régiók megerősödését jelenti a tagállamokban. Előbb-utóbb az EU tagállamait nem a kényszer, hanem a felismerés viszi a regionalitás útjára. Olyannyira, hogy a régi, más típusú hagyományokkal rendelkező demokráciák, amilyenek Franciaország és Nagy-Britannia is, jelentős intézményi reformokat hajtanak végre, mert nem akarnak lemaradni az Európai Unió belüli versenyben, vagyis nem akarnak befolyást és erőforrásokat elveszíteni.

A Pedagógusok Szakszervezete mindenestre úgy gondolkozik, hogy 2001. második félévére megalakítja és működteti regionális szervezeteit. (Az OV döntése szerint június 30-ig létre kell hozni a PSZ regionális szervezeteit!) Ez alapvető érdekünk, hiszen nemcsak a sakkképzési alapok régiók javára meghatározott, decentralizált részrel kapcsolatos döntéseknek előkészítésében, végrehajtásának ellenőrzésében kívánunk a munkavállalók nevében részt venni, hanem hamarosan a felnőttképzésre, a humán erőforrások fejlesztésére szánt hazai és EU-pénzek regionális felhasználásának folyamatában is.

Á. A.

Milyen felnőttképzési törvényünk lesz?

A fejlett európai országok szinte mindegyike rendelkezik a felnőttképzésre vonatkozó jogszabállyal, sok esetben külön felnőttoktatási törvénnyel. Nehezen, de nálunk is elkészült az OM törvényjavaslata. Az önálló szabályozást részben az OECD-országok munkaerőforrás-fejlesztési tapasztalatai indokolják, másrészt az EU oktatás- és foglalkoztatáspolitikával, valamint az élethosszig tartó tanulás kialakításával kapcsolatos elvárásai. (Az Európai Bizottság a közelmúltban dolgozta ki a „Memorandum az egész életen át tartó tanulásról” című dokumentumát, amelynek megvitatását kezdeményezte a tagállamokban és a csatlakozni szándékozó országokban egyaránt.) A tanulási képességek korunkban általános munkavállalói tulajdonsággá kell válni, amely meghatározó feltétele a folyamatos szakmai képzésnek, illetve az időszakonként szükségessé váló szakmaváltásnak. A korszerű munkavállalói tulajdonságok, a munkaerőpiac elvárásainak ismerete nem csak az új munkahely megszerzésének feltétele, hanem a folyamatos foglalkoztatásnak is. A felnőttképzési törvény ennek lehetőségeit hivatott elősegíteni és szabályozni. Biztosítani kell a képzésben részt vevő védelmét, a felnőttképzés finanszírozási és egyéb feltételeit, és azt,

hogy mindez megfelelő minőségben, ellenőrizhető rendszerben valósuljon meg.

Megfelel-e ezeknek az elvárásoknak a törvényjavaslat? A PSZ véleménye szerint csak részben. E tervezet alapján ugyanis nem ítélt meg a felnőttképzési támogatások rendszere és mértéke (központi költségvetés normatív támogatása, sakkképzési hozzájárulás felnőttképzésre elszámolható része, a Munkaerőpiaci Alap e területen felhasználható részei, esetleges adókedvezmények). Márpedig az elmúlt évtized általános tapasztalata ágazatunkban, hogy születnek bármilyen egyszerű szakmai-fejlesztési elképzelések, ha a megfelelő anyagi feltételrendszerét nem teremtik meg, azok csak hiányosan, torzultan vagy egyáltalán nem valósulnak meg.

A törvény létrehozta a 11 tagú Országos Felnőttképzési Tanácsot (OFT), amelyben csupán egy fő képviseli a munkavállalói érdekképviseleti szervezeteket. Létrejön a Nemzeti Felnőttképzési Intézet is. A felnőttképzési feladatok ellátása érdekében az oktatási miniszter regionális munkaerő-fejlesztő és -képző központokat is működtet. Részletesen szabályozza a tervezet a felnőttképzés tartalmi követelményeit, az intézmények akkreditációját, minőségbiztosítását is.

Ezzel a címmel a sajtóorgánumban tallózva a velünk vagy rólunk készült írásokból közlünk összeállítást. Így egyrészt egy csoportba gyűjtve áttekintést kaphatunk arról, hogy milyen információk jutottak el gondjainkról, eredményeinkről a társadalomhoz, másrészt azt is láthatjuk, melyek azok a lényeges problémák, törekvések, amelyek még nem vagy nem kellő módon váltak ismertté. Egyszerre célunk tehát a tájékoztatás és tájékozódás.

NÉPSZAVA

(2001. VI. 6.)

Egyeztetés a közalkalmazotti bérekről

A közalkalmazotti illetményrendszer kialakítása előtt világosan látni kell, vajon a kormány milyen ütemben kívánja felzárkóztatni a közsféra dolgozóinak bérét az Európai Unió átlagához. Ezért a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZE) ennek tisztázására egyeztetést kezdeményez Stumpf István kancelláriaminiszterrel – nyilatkozta lapunknak Borbáth Gábor delegációvezető a tegnapi SZE-kormány-egyeztetést követően.

Az érdekelték leszögezték: a „közalkalmazotti életpályamodell” kialakításához szükséges illetményrendszeri reformot nem lehet anélkül végrehajtani, hogy a felek ne tisztázzák a bérvisszonyok közötti különbségek felszámolásának ütemtervét. (...)

MAGYAR HÍRLAP

(2001. V. 24.)

Szeptemberben nem egyszerre kezdődik az iskola

Idén lesznek olyan diákok, akik társaiknál négy nappal tovább élvezhetik a nyári vakációt, de azzal is számolniuk kell, hogy nekik ugyanennyivel tovább tart majd az iskola. Információink szerint a 2001/2002-es tanévről szóló, hamarosan megjelenő rendelet lehetővé teszi, hogy az iskolák augusztus 29-e helyett szeptember 3-án kezdjék meg a tanítást.

(...) Akár egy városban is előfordulhat, hogy máskor kezdik meg a tanítást a megyei és helyi önkormányzati, valamint az egyházi és alapítványi fenntartású iskolákban – jegyezte meg Árok Antal, a Pedagógusok Szakszervezetének titkára. Ez gondot jelenthet a közlekedés összehangolásában, a diákjegyek és -bérletek érvényességének megállapításában. Éppen ezért az iskolafenntartók igyekeznek majd egységes iskolakezdési időpontokban megkegyezni. (...)

(2001. V. 29.)

Lemaradtak a béremelésben a közgyűjteményekben dolgozók

A pedagógusok és a közgyűjteményi dolgozók bére között indokolatlan a különbség – közölte lapunkkal Vadász János, a Közgűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezetének (KKDSZ) elnöke. (...)

(...) A KKDSZ csak nagyon komoly erőfeszítések árán érte el, hogy idén szeptembertől az illetményeket 1,2-szel szorozzák meg (a pedagógusok szeptembertől 1,43-as szorzóra számíthatnak). „Ebben a helyzetben a magunk pénzét keveselljük, és nem a másokét sokalljuk” – hangsúlyozta Vadász János. Ezek az indokoltan fizetésbeli különbségek feszültségeket okoznak a közalkalmazottak között – tette hozzá. (...)

(2001. VI. 1.)

Ígéretekkel ünnepelnek a magyar pedagógusok

(...) Bár a Pedagógusok Szakszervezete elismeri, hogy idén szeptembertől érzékelhető módon emelkedik a tanárok fizetése, az érdekképviselet

mégsem elégedett. A sajtóban gyakran emlegetett téma a pedagógusok béreinek emelése, a ez azt az érzetet kelti a társadalomban, mintha ezen a területen már rendeződtek volna az anyagi viszonyok – fejtette ki Árok Antal, a szervezet titkára. A PSZ elvárása az volt, hogy 2002-ig a pedagógus-átlagkereset – a fejlett országokéhoz hasonlóan – 25-30 százalékkal legyen az országos átlagkereset fölött. Ehelyett – jelentette ki Árok Antal –, optimista előrejelzés szerint is alig 12 százalékkal haladják meg a fizetések az átlagot. (...)

NÉPSZABADSÁG

(2001. VI. 9.)

Egy lépés előre, kettő hátra

A pedagógusnapi köszöntők, a virágoskertté változó tanári szobák átmenetileg tudják csak feledtetni a nevelőkkel béreik állapotát, szakmájuk (hivatásuk?) értékvesztését. A kormány ez év szeptemberére húszszázalékos béremelést tervez, ám a tanárok átlagfizetése még ezzel együtt is alig éri majd el az egy főre jutó GDP-t – miközben fejlettebb országokból kollégáik bére az ottani, a magyarénál jócskán magasabb egy főre jutó GDP 1,4-1,5-szerese.

(...) Ahogyan Árok Antal, a Pedagógusok Szakszervezetének titkára fogalmaz: ha történetek is jelentős vagy legalábbis akként beharangozott bérintézkedések, a vásárlóértékén érezhető javulás – az infláció miatt – mindig sokkal kisebb a reálérték. (...) és ez az idén, a valóban jelentős, szeptembertől húszszázalékos béremelés évében sem lesz másként. (...) A szakszervezetek és a tárca tavaly közösen fogadták el célként azt, hogy a tanári fizetések 25-30 százalékkal haladják meg a nemzetgazdasági átlagot (e szerint most 130 ezer forint lenne átlagbérük). Ezt Árok Antal szerint egyetlen radikális bérintézkedéssel el lehetne érni.

Az oktatási Minisztériumban készül egy pedagógusokra vonatkozó életpályamodell, ami nem pusztán bérkérdésekkel foglalkozik. Információink szerint szó lesz benne a magyar pedagógusok régi álmáról is: hét-nyolc szolgálati év után járna egy – továbbképzésre fordítható – pihenőév. (...) A PSZ emellett szeretné elérni azt is, hogy jöjjön létre egy pedagógusokra vonatkozó lakáshitel-program, hiszen ebben a jelenleg működő kormányzati akcióban a nevelők alacsony jövedelmük miatt nem tudnak részt venni.

VILÁGGAZDASÁG

(2001. VI. 6.)

Életpályaprogram pedagógusoknak

A köztisztviselőkhöz hasonlóan pedagógusi életpályaprogramot dolgozott ki a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ). A program célja, hogy a szakma visszanyerje a megillető társadalmi megbecsülést. Az életpályaprogramról a PSZ holnap kormányképviselők, szakemberek bevonásával konferenciát rendez.

A pedagógusok béreinek a nemzetgazdasági átlagot 20-30 százalékkal meghaladó mértékű felzárkóztatására van szükség, valamint olyan pályakezddői bére, amely eleve vonzóvá teszi a hivatást – derült ki a pedagógusi életpályaprogramból. A PSZ szerint a XXI. századi magyarországi oktatás csak akkor tud megfelelni az Európai Unió kihívásainak, ha mindezek mellett kialakíthatóvá válik a minőségi munkavégzés békerete, a képzés-továbbképzést honoráló bér-előmeneteli

rendszer mellett pedig létrejöhet egy szolgálati- és pedagóguslakás-támogatási alap is. A programtervezet kiter a szakmai szint megtartása érdekében szükséges átképzés, továbbképzés esetleges ingyenességére, az informatikai eszközök és szolgáltatások kedvezményes beszerzésére és a pálya sajátos terhelését figyelembe véve egy kifejezetten pedagógusok számára kialakított egészségügyi, szűrővizsgálati rendszer létrehozására.

A PSZ kezdeményezi, hogy a kormány tegyen javaslatot arra, szerinte milyen ütemezéssel valósítható meg a közoktatási bérek felzárkóztatása az uniós csatlakozás idején várható szintre. (...) A csatlakozás idejéig legalább 60-70 százalékban megközelíti az EU közoktatási munkavállalóinak átlagbérét. (...)

METRO

(2001. VI. 5.)

Karrierépítési lehetőséget kell vázolni az oktatóknak

A pedagógusnap évről évre alkalmat ad arra, hogy tudatosítsuk: ha az oktatás a jövőbe való befektetés, akkor e befektetés sikerének egyik fő feltétele a pedagógusok – fogalmazott Pokorni Zoltán oktatási miniszter köszöntőjében. A tárca júliusban leköszönő vezetője szerint a pálya sajátossága, hogy a befektetés mindig sokkal nagyobb, mint a közvetlen megtérülés, azonban a felnövekvő generációk sikeressége szüleik mellett egykori nevelőikre, tanáraikra, oktatóikra mutat vissza.

A szakszervezetek úgy vélik: a pedagógusok előtt a karrierépítési lehetőséget kell felvázolni, mivel ha ez nincs meg, a megszálltság egymagában nem biztos, hogy kitart.

Borbáth Gábor, a Pedagógusok Szakszervezetének főtitkára szerint a pedagógusok ma nem kapják meg a társadalomtól azt az elismerést, amelyet méltán megérdemelnének, és amely érdeke lenne a társadalomnak. (...)

KELET-MAGYARORSZÁG

A XXI. század magyar oktatásügye megkívánja, hogy a pedagógusszakma visszanyerje az őt megillető társadalmi megbecsülést.

(...) A jelenlegi helyzetről beszélgetünk Béres Jánossal, a Pedagógusok Szakszervezete megyei titkárával, aki a pedagógusnapon kapta meg az Eötvös József-emlékérem arany fokozatát.

- A közoktatás olyan beruházás, ami csak hosszú távon térül meg, szerencsére ez nemcsak a deklaráció szintjén jelenik meg. (...) Fokozatosan ki kellett alakítani egy új intézményi struktúrát, amely segíti az esélyegyenlőséget, másrészt lehetőséget ad a minőség javítására is. A szakszervezet fontosnak tartja, hogy ne a takarékosági szempontok diadalmaskodjanak, hanem inkább a minőségi követelmények, másrészt a piac igényeit is fel kell mérni. De az nagyon rossz, ha megfogalmazzuk az igényeket, de forrásokat nem rendelnek hozzá. (...) Az biztosnak látszik, hogy a pedagógusbérek még jó ideig nem tudják biztosítani a megélhetést. Legalábbis azon a szinten nem, ami miatt érdemes a pályán maradni.

(...) A munkahely megőrzésének, megvédésének nagyobb a munkajogi garanciája, mint bárhol másutt, s emiatt – az alacsonyabb bérek ellenére – még mindig vonzó a pálya.

Összeállította:

Juhász Olga sajtómenedzser

Pedagóguskórusok Millenniumi hangversenye Ajkán

Ajka Város Önkormányzata, a Nagy László Művelődési Központ, az Ajkai Pedagógus Női Kar és a Pedagóguskórusok Országos Társasága 2001. május 19-20-án nagyszabású kórustalálkozót rendezett, amelyen 17 pedagóguskórus énekét hallhattuk. A pedagógus énekkarokat a Nagy László Művelődési Központban *Kuti Csaba*, a Veszprém Megyei Közgyűlés elnöke, a Bánki Donát Szakközépiskola aulájában *Ékes József*, Ajka város polgármestere köszöntötte. A védnökök közül *Borbáth Gábor*, a Pedagógusok Szakszervezete főtítkára személyes jelenlétével tisztelte meg az eseményt. Levélben köszöntötte a résztvevőket *Pokorni Zoltán* oktatási miniszter és *Ecsedy István*, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma közművelődésért felelős helyettes államtitkára.

A pedagóguskórusok találkozóinak mindig sajátos atmoszférája volt, és sajátos színpontot jelentenek ma is. Egyszerűen azért, mert az új és új nemzedékek nevelőinek e tudatos társulási – példamutatással és kórusmozgalomban való részvételükkel – magasrendű etikai tartalom hordozói is. Köztudomású, hogy a rendszerváltás előtti évtizedekben a Pedagógusok Szakszervezete támogatásával közel 60 pedagóguskórus működött az országban, de azt talán kevesebben tudják, hogy a hazai társadalmi változások a pedagógus énekegyütteseket kevésbé zárták szét, mint a többi szakszervezetét. Jelenleg az egyetlen szakmai alapokon szerveződő, mintegy 38-40 pedagógus énekkar tevékenységéről beszélhetünk, és azt reméljük, hogy számuk mielőbb elérje a rendszerváltás előtti időket.

Évtizedeken át Fasang Árpád tanár úr „örködött” az együttesek szakmai vezetésének színvonalán, érdekeik védelmében. Az ajkai találkozó az ő örökségének bizonyossága, hiszen valamennyi fellépő kórus műsorválasztását, előadását a szakmai és művészi igényesség jellemezte. Szinte minden énekkar műsorát a magyar kórushagyomány klasszikusainak – Liszt Ferenc, Bartók Béla, Kodály Zoltán, Bárdos Lajos -, valamint a magyar kortárs szerzők kórusműveire építette; elhangzottak Szokolay Sándor, Petrovics Emil, Kocsár Miklós, Karai József és mások művei mellett a külföldi kórusirodalom remekei is. Összességében igen színes, változatos programot hallhatott az érdeklődő közönség.

Az egyes kórusok műsorát mindkét helyszínen közös éneklés zárta, majd a sötétedő esteben a Templomdombon csodálatos zárókórusok következtek, egyebek között Verdi Nabucco című operájából a Rabszolgák kórusa és Bárdos Lajos szépséges éneke: „Istené az áldás”. A millenniumi rendezvényt befejező baráti esten a polgármester minden részt vevő énekkarnak díszoklevelet, illetve az Ajkai Kristály Üvegipari Kft. ajándékát adta át. Másnap, vasárnap vidám kirándulásokkal végződött e nagyszerű seregszemle.

Jó lélekkel mondhatom: a pedagóguskórusok éneke „Szivárvány magasába” emelte a harmadik évezred reményét.

Tóthpál József,

a Magyar Muzsikás Fórum elnöke

Jelen és jövő a közoktatásban

A közelmúltban jelentette meg az Oktatási, Kiadói és Kereskedelmi Kft. *Halász Gábor „A magyar közoktatás az ezredfordulón”* című művét. A szerző szerint könyve elsősorban a közoktatás jövőjéről, ezen belül is főleg a jövő nyitott kérdéseiről szól. Törekszik azonban arra is, hogy – éppen az előttünk álló lehetőségek jobb megértése érdekében – bemutassa és értékelje a jelent, és arra is, hogy konkrét javaslatokat fogalmazzon meg a jövőbeni cselekvés lehetséges irányait illetően. A benne foglaltak lényegében három fejezetre oszthatók. Az első a demokratikus átalakulás óta eltelt évek hazai közoktatási változásainak rövid értékelő áttekintését tartalmazza, a második azokat a nemzetközi környezetben történő folyamatokat, amelyek minden bizonnyal a közoktatás rendszerének fejlődését világszerte meghatározzák lesznek. Gyakorló pedagógusok számára különösen érdekes e fejezetben belül a pedagógusmunka minőségével, munkájukkal kapcsolatos elvárások változásával, valamint a pedagógusok és az anyagi források összefüggésével foglalkozó gondolatok. A könyv harmadik része azokat a beszélgetéseket fogja össze röviden, amelyeket Halász Gábor és az őt körülvevő szakemberek folytattak az oktatásfejlesztés stratégiai kérdéseiről a különböző szakmai testületekben, a kutatási programok, szakértői elemzések során.

Dr. Novák István, az OKKER vezetője így foglalta össze a „kiadás történetét”:

- Halász Gábor évek óta kisebb tanulmányokat készített az OKKER Kiadó részére, illetve a vezetőképző kurzusokra, ahol ő az oktatáspolitikához kapcsolódó tantárgyakat tanítja. Jól lehetett érezni, hogy ezek a munkák egy kutatói koncepció szerint épülnek fel. Nagyon megörültem, amikor Halász Gábor vállalta, hogy az eddigi munkáit összefoglalva, kiegészítve elkészít egy olyan kiadványt, amely az ezredforduló Magyarországnak oktatáspolitikáját mutatja be úgy, hogy elhelyezi az európai térségbe, ugyanakkor bizonyos pontokon a jövőbe mutat. Magyarországnak egyre inkább az európai uniós rendszerben kell gondolkodnia, az európai uniós gyakorlatoknak megfelelően kell dolgoznia. Abba az irányba kell haladnia. Halász Gábor ezeknek a területeknek kiváló szakértője, kiváló tudós, kutató és egy nagyformátumú kolléga. Azt mondhatom, hogy meghatározó jelentőségű szakmai könyv jelent meg, amely – véleményem szerint – hosszú éveken keresztül az oktatáspolitikai egyik alapkönyvekként fog szolgálni.

J. O.

Az élet- és hazaszeretet könyve

Érthető elfogultság, ha az idei könyvhét gazdag listájából *Győri György* vonzó kiállítású memoárját emeljük ki, melyet *Megmeneküléseim* címmel a Belvárosi Kiadó jelentetett meg. A pedagógus szerzőt könyvei révén éppúgy ismerik, mint az újságíró. Évtizedek óta belső munkatársa a Köznevelésnek, és hosszú éveken át az volt a Pedagógusok Lapjának is. Megrendítő és fölemelő önvallomás új műve, amelyet *Hosszú levél unokáimnak* (12-en vannak) alcímmel fölbecsülhetetlen örökségként hagy rájuk és minden olvasójára.

Miről szól ez a regényszerűen olvasható, mozgalmas és mindvégig személyes hangvételű könyv? Egy magyar honban született és élő zsidó ember életéről, aki jelképesen – az első fejezet címét idézve – egyszerre vallja magát Petőfi és Mózes fiának. Fordulatos és küzdelmes sorsát elbeszélve – szavai szerint – arra törekszik, hogy kikerülje a gyűlölködés és az általánosítás csapdáit. Ez valóban sikerül is neki. Érzelmmel telítetten, de folyvást a tisztességes tárgyilagosság hangján szól, harag és szépítés nélkül. Meggyőződéssel hirdetve, hogy az élet szép, bárhol zajlik is, és hogy haza csak egy van számára.

Az igaz emberség tükrözi a Megmeneküléseim. Azé a honfitársunké, akit szüntelenül el akart rabolni a halál, de a sors kegyelme és saját törhetetlen akarata nem engedte. A „terjedelmes levél” minden szavával igazolja, hogy megtartotta az Arany János-i (Domokos napra c. költeményből) – már elhunyt drága feleségével együtt választott – parancsolatot: „Legnagyobb cél pedig itt, e földi létben: / Ember lenni mindég, minden körülményben!”

(fényi)

Rangos jubileum

A budapesti *Vakok Iskolájában* – a vakok oktatásának 175. és az épület fennállásának 100. évfordulója alkalmából – május 25-én változatos – zene- és énekkari műveket felölelő – diszhangversenyben gyönyörködhetett a népes vendégsereg. A program érdekességeként fellépett az intézet tanári karából alakult Lux Musicae Vegyeskar is. A műsort az országosan ismert *Lukin László* vezette, a szerkesztés és vezénylés pedig *Késmárki-Krisch György* zeneszerzői és karmesteri művészetét dicséri.

Ismét a Mentor

Ezúttal az oktatási, egészség- és életmódmagazin friss, júniusi számát ajánljuk az olvasók – tudjuk, napról napra többen vannak – figyelmébe. *Gyarmati Szabó Éva* főszerkesztő irányításával a munkatársi gárda minden eddigit felülmúló tartalommal jelentkezett már megkedvelt és új rovatok során. Íme néhány példa: megszólal *Jókai Anna*, egyik legkitűnőbb írónk – 14 éven át tanított is –, és *Fehér Anna*, aki a színészi életéről vall. Beszélgetést olvashatunk a búcsúzó miniszterrel, *Pokorni Zoltánnal*. Érdekes cikk foglalkozik a pedagóguspálya elnökesedésével. Ingyenskizandóznak talán ennyi is elég.

A *Támpontban* pedig folytatódik a kerettantervi modulsorozat: ezúttal a Társadalomismereten belül az Emberismeret keretében az etika és pszichológia a téma, a szokásosan bő irodalomjegyzékkel.

A szerkesztőség címe: 1068 Bp., Városligeti fasor 10. Tel./fax: 352-7108.

Hogyan válasszuk ki a legkedvezőbb lakáshitel-ajánlatot?

Bizonyára Ön is tapasztalja, hogy napjainkban számos bank kínálja lakáshitel-szolgáltatásait. A sokféle ajánlat között a döntés nem könnyű. A kamatok összehasonlítása mellett számos egyéb feltételre is figyelmet kell fordítani. Tapasztalataink szerint a szebb, nagyobb élettér után vágyakozók számára elsősorban a minden bank által elvárt fedezet biztosítása jelenti az első lépést, majd a még kigazdálkodható havi törlesztő részletek meghatározása következik a döntési folyamatban.

Kérjük, engedje meg, hogy a fenti két szempont figyelembevételével bemutassuk az MKB lakáshitelezési gyakorlatát és néhány, véleményünk szerint fontos egyéb szempontot is felhívjuk szíves figyelmét.

Hiteleinket úgy állítottuk össze, hogy akár új házat épít, akár régit vásárol, esetleg lakást cserél vagy felújít, bővít, korszerűsít - az MKB Lakáshitelek közül megtalálja az Önnek megfelelőt.

A fedezet

Az MKB ügyfélminősítés alapján nyújt hitelt, amelynek keretében a hitelfelvevőnek képet kell adnia vagyoni helyzetéről, s bizonyítania kell a hitelképességét. Mindazonáltal bankunk a hitel megítélésénél több szempontot is figyelembe vesz. Egyrészt nem csak a papíron létező jövedelemre "hegyezzük ki" a hitelbírálatot, másrészt fontos szerepet kap a megvásárolni kívánt vagy esetleg rendelkezésre álló egyéb, fedezetként felajánlott ingatlan értéke. Az MKB a hitelnyújtást nem egyszerű technikai aktusnak tekinti, hanem olyan szélesebb értelemben vett szolgáltatásnak, amelynek keretében a felkészült ügyintézők az ügyfél valamennyi problémájára igyekeznek megoldást találni.

A törlesztő részletek

A havi törlesztés mértékét a hitel összegén és futamidején kívül néhány egyéb tényező is befolyásolja. Elsősorban a kamat, melynek nagysága állami támogatásos hitelünknel évi 6,5%, euróalapú – forintban folyósított és törlesztendő – hitelünknel 1 éves kamatperiódus esetén 9,57 %, forintalapú hitelünknel 1 éves kamatperiódus esetén 16,25%.

A kamatperiódus azt jelenti, hogy ezen – Ön által választott – időtartamon keresztül a hitel kamata változatlan, a piaci kamatok ingadozását nem követi. Ez a változatlanág előnyös akkor, ha a piaci kamatok egyébként emelkednek, és állandó, ezért kalkulálható költséget jelent az Ön számára, de a hosszú kamatperiódus hátrány is lehet, ha a piacon a kamatok egyébként csökkennek.

A törlesztő részletek havi összegét a kamatszámítás módja is befolyásolja. Az MKB euróalapú hitelénél a törlesztéskor azonos összegű tőketörlesztést, változó – a tőke csökkenésével egyre kevesebb – kamatot és a kezelési költség egy hónapra eső részét kell fizetni. Így a fizetendő törlesztő részlet összege – euróban számolva – hónapról hónapra csökken.

Az állami kiegészítő kamattámogatásos hitelünk és forinthitelünk törlesztése havonta azonos összegű részletekkel történik. A törlesztő részlet magában foglalja a havonta változó összegű tőke és kamat összegét, valamint a kezelési költség egy hónapra eső részét.

A futamidő

Az ingatlanvásárlásra felvett hitelek maximális futamideje 20 év, a felújítási, bővítési, korszerűsítési kölcsönöké ennek a fele, vagyis 10 év. Az állami kiegészítő kamattámogatásos hitel futamideje akár 35 év is lehet, de a támogatás időtartama maximum 10 év. Számításaink szerint egyébként a 20 évnél hosszabb futamidő esetén a havi törlesztő részlet nagysága nem csökken számottevően.

Előtörlesztési lehetőség

Anyagi helyzetének változása, esetleg újabb, más célú és kondíciójú hitel felvétele indokolhatja a felvett hitel lejárat előtti visszafizetését. Fontos szempont, hogy az MKB-nál ezt minden hitelfajtánál megteheti.

A hitelfelvétel során a kamat mellett felmerülő egyéb költségek

A hitelígyérlési díj valamennyi lakáshitel esetében egységesen 5.000 forint, a hitelszerződés megkötésekor esedékes szerződéskötési díj – ugyancsak egységesen – a hitel összegének 1 százaléka, minimum 10.000, maximum 50.000 forint. Ehhez jön még az 1 százalékos – áthidaló és kiegészítő kamattámogatásos hitel esetén 1,5%-os – kezelési költség. A bank rendelkezésre tartási jutalékot nem számít föl, s az előtörlesztést sem bünteti külön díjjal.

Állami közvetlen támogatások

Az MKB áfa-visszatérítéssel, illetve a mozgássérültek lakásátalakítására adható kölcsönt, úgynevezett akadálymentesítési támogatást is nyújt ügyfeleinek. A lakáscélú állami támogatások igénylésének díja az MKB-nál 5.000 Ft.

Végül, de nem utolsó sorban az MKB Lakáshitelek:

Az MKB forint- és eurólakáshitelei

- * Építésre, vásárlásra, cserére, felújításra, bővítésre, korszerűsítésre, használt és új lakás esetében egyaránt alkalmasak.
 - * A hitel összege minimum 1 millió Ft, de maximálisan a fedezetül szolgáló ingatlan hitelbiztosítéki értékének 80%-a.
 - * A maximális futamidő 20 év, de lehetőség van előtörlesztésre is.
 - * A hitel kamatperiódusonként változó kamatozása, a periódus hossza választható. Az aktuális kamatláb megtalálható a Világgazdaság, Napi gazdaság napilapokban, honlapunkon és fiókjainkban.
 - * Az előírt dokumentumok benyújtását és az értékebecslést követően a hitellelbírálat néhány napon belül megtörténik.
- Az MKB euróhitel euróban nyilvántartott, de folyósítása és törlesztése forintban történik; legfőbb előnye, hogy a forinthiteleknel kedvezőbb kamatozása, amely azonban a piaci viszonyok és az árfolyam függvényében változhat. Lehetőség van az euróhitel futamideje alatt – egyszeri alkalommal – forinthittel történő átváltásra. Az euróhitel kamata jelenleg (2000.04.06) mintegy 9,5 %.
- MKB forintlakáshitelének kamatlába kamatperiódustól függően jelenleg 15,00 - 16,25% közötti.

Állami kiegészítő kamattámogatásos hitel

Új lakás vásárlására vagy építkezésre igénybe vehető forintlakáshitel, ha a lakás telek nélküli vételára, illetve az építkezés költsége nem haladja meg a 30 millió Ft-ot. Az állami kamattámogatásra házasok vagy gyermeküket nevelők jogosultak.

A hitel összege nem haladhatja meg a 10 millió Ft-ot. Futamideje akár 35 év is lehet, azonban a kiegészítő kamattámogatás időtartama maximum 10 év. A kamatláb évi 6,50%. A kamatfizetés és tőketörlesztés havonta történik, mindig állandó összeggel, de lehetőség van előtörlesztésre is.

Áthidaló hitel

Hitel lakáscsere céljából azoknak, akik új lakást/házat szeretnének vásárolni vagy építeni, de a meglévőt csak az új megvásárlása vagy építése után értékesítik. Az áthidaló hitel maximális futamideje 2 év. A kamatfizetés és tőketörlesztés lejáratkor egy összegben esedékes. A kamat mértéke a forint- és euróhitelek kamataival megegyező.

PEDAGÓGUS KEDVEZMÉNY:

MKB Pedagógusszámlával rendelkező ügyfeleink számára piaci feltételű hiteleink mindenkor kamatainak csak 95%-át számoljuk fel.

További információk: MKB ügyfélszolgálat – Tel.: (06-1) 373-3333; internet: www.mkb.hu.